

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜ/ΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Παροχή σε είδος – Εκπιπτόμενες επιχειρηματικές
δαπάνες».**

Ανδρουλάκης Ελευθέριος, Α.Μ.: 10453

Μαλεγιαννάκη Ανθήπιπη - Λουκία, Α.Μ.: 10408

Μπελίτσης Παρασκευάς, Α.Μ.: 10153

Επιβλέπων καθηγητής: Βασιλάκης Ι. Εμμανουήλ

Ηράκλειο 2018

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία μελετά τις περιπτώσεις που αφορούν την παροχή σε είδος και επικεντρώνεται στην σκοπιά του εργοδότη. Επίσης, γίνεται ανάλυση στις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες και έχει ως σκοπό την αποσαφήνιση, αλλά και τον τρόπο υπολογισμού τους. Στην παροχή σε είδος παρατηρούμε τον γενικό κανόνα, που αφορά τις παροχές άνω των 300 ευρώ και τις τέσσερις κατηγορίες οι οποίες είναι α) η παροχή εταιρικού οχήματος, β) τα δάνεια και η προκαταβολή μισθού, γ) τα δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών και δ) η παραχώρηση κατοικίας. Όσον αφορά τις επιχειρηματικές δαπάνες, θα πρέπει να ισχύουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις για να χαρακτηριστούν και να αντιμετωπιστούν ως εκπιπτόμενες. Μία κατηγορία που χρήζει διαφορετικής αντιμετώπισης είναι οι δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, αν και ανήκουν στις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες. Τέλος, έπειτα από την μελέτη των νόμων και την συγγραφή της εργασίας προέκυψαν κάποια ερωτήματα όπως για παράδειγμα, «Γιατί το κράτος εισήγαγε την παροχή σε είδος;», «Πώς η παροχή σε είδος βοηθάει την εταιρία και πώς τους εργαζόμενους;» και διευκρινίστηκαν οι ανακρίβειες σχετικά με τις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες.

ABSTRACT

The current dissertation studies the various cases regarding and supply in kind, concentrating on the employer's perspective. Furthermore, an analysis is conducted with the purpose of clarifying and calculating the deductible corporate expenses. With respect to supply in kind, we can identify a general rule, regarding benefits over 300 Euros and 4 distinct categories that are a) provision of a company-owned vehicle, b) loans and advance wage payment, c) right to shareholding acquisition and d) provision of accommodation. As regards the corporate costs, several prerequisites should be met in order these costs to be characterised as "deductible". A category that should be treated in a different manner is the costs for scientific and technological research, even though they are considered deductible. Lastly, after studying the respective legislation and the completion of the writing part of the dissertation, several questions emerged/occurred, e.g. "why did the state introduce the supply in kind?" and "In what way the supply in kind assists a company and its employees?" and the inaccuracies regarding the deductible corporate costs were clarified.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΜΕΡΟΣ Α' – Παροχή σε είδος	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	7
1.1.: Γενικά	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	8
2.1.: Ιστορική Αναδρομή.....	8
2.2.: Γενικός κανόνας – Παροχές άνω των 300€.	8
2.3.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος.	8
2.4.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού.....	9
2.5.: Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών (stock options).	9
2.6.: Παραχώρηση κατοικίας.....	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	10
3.1.: Παροχή σε είδος το 2017.....	10
3.2.1.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος.	10
3.2.2.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος – Παραδείγματα.	13
3.3.1.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού.....	15
3.3.2.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού – Παραδείγματα.	16
3.4.1.: Παροχή δικαιωμάτων προαίρεσης.....	17
3.4.2.: Παροχή δικαιωμάτων προαίρεσης – Παραδείγματα.	18
3.5.1.: Παραχώρηση κατοικίας.....	19
3.5.2.: Παραχώρηση κατοικίας – Παραδείγματα.	20
3.6.: Παροχές άνω των 300€.	20
Περίπτωση 1 ^η : Δωροεπιταγές.	21
Περίπτωση 2 ^η : Διατακτικές επιταγές.	21
Περίπτωση 3 ^η : Χρήση εταιρικών πιστωτικών καρτών.	22
Περίπτωση 4 ^η : Εκπτώσεις ή δωρεάν παροχές από τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας κ.λπ. ..	23
Περίπτωση 5 ^η : Πληρωμές φροντιστηρίων, παιδικών σταθμών, διδάκτρων, συνδρομών και ιατρικών εξόδων.	24
Περίπτωση 6 ^η : Κινητά τηλέφωνα.....	24
3.7.: Περιπτώσεις που δεν θεωρούνται παροχή σε είδος.	25
ΜΕΡΟΣ Β' – Εκπιπόμενες Επιχειρηματικές Δαπάνες	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	27
4.1.: Γενικές προϋποθέσεις.	27
4.2.: ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΠΤΙΠΤΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.	28
4.2.: Μισθοί και ασφαλιστικές εισφορές.	28
4.3.: Αμοιβές μελών προσωπικών και αστικών εταιριών.	30
4.4.: Διαφημιστικές δαπάνες.....	30
4.5.: Φόροι ακινήτων.....	31
4.6.: Δωρεές.....	31
4.7.: Δάνεια.....	32
4.8.: Ασφάλιστρα.	33
4.9.: Διατακτικές σίτισης.	33
4.10.: Εκπιπόμενες δαπάνες από ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.....	34
4.11.: ΕΝΦΙΑ, τέλη κυκλοφορίας και τέλη χαρτοσήμου.	35

4.12.: Παροχές κοινωνικού χαρακτήρα.....	35
4.13.: Διαγραφέντες τόκοι λόγω ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών.	36
4.14.: Συναλλαγματικές διαφορές λόγω αποτίμησης, διακανονισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.	36
4.15.: Εξόφληση προμηθευτή μέσω PayPal ή αλλοδαπής τράπεζας.	37
4.16.: Οι υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπομένης περιουσίας, εκπίπτουν από τα φορολογικά έσοδα του υπόχρεου ιδρύματος κ.λπ.	37
4.17.: Μισθώματα ακινήτων (leasing).	37
4.18.: Δαπάνες του μισθωτή λόγω ανέγερσης, βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου. .	38
4.19.: Ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς, και βουλευτές.	38
4.20.: Πολιτιστικές χορηγίες.	39
4.21.: Δαπάνες ειδών καθαριότητας, αναψυκτικών, καφέδων κ.λπ.	39
4.22.: Δαπάνες γευμάτων.	39
4.23.: Δαπάνες για αμοιβές ελεγκτών.	40
4.24.: Έξοδα μισθοδοσίας αποσπασμένου προσωπικού που απασχολείται σε άλλη εταιρία. ...	40
4.25.: Δαπάνες ρολογιών που δόθηκαν σε εργαζόμενους λόγω συμπλήρωσης 25ετίας.	41
4.26.: Δαπάνες λόγω διαμόρφωσης βιτρινών σε καταστήματα πελατών.	41
4.27.: Οικειοθελείς καταβολή δαπάνης.	41
4.28.: Δαπάνες βελτίωσης, επέκτασης ή επαύξησης των εγκαταστάσεων.	42
4.29.: Καταβολή μισθωμάτων για χρήση δικαιωμάτων (franchising).	42
4.30.: Δαπάνες ψυχαγωγίας.	43
4.3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΖΗΜΙΩΝ.....	43
4.3.1.: Λόγω εκχώρησης απαιτήσεων (factoring).	43
4.3.2.: Λόγω εκκαθάρισης εταιρίας ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου σε εταιρία που συμμετέχει.	44
4.3.3.: Λόγω εκκαθάρισης αλλοδαπής εταιρίας.	44
4.3.4.: Λόγω επιστροφής και ακύρωσης μέρους των μετοχών Α.Ε.	45
4.3.5.: Λόγω μεταβίβασης εταιρικών ομολόγων.	45
4.4.: ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	46
4.4.1.: Αλλοδαπή εταιρία με εισόδημα από ακίνητο στην ημεδαπή.	46
4.4.2.: Αμοιβές σε αλλοδαπή επιχείρηση.	46
4.5.: ΈΚΠΤΩΣΗ Ή ΜΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΛΟΠΙΣΤΟΥ ΛΗΠΤΗ.....	47
4.5.1.: Έκπτωση δαπάνης από τα ακαθάριστα έσοδα καλόπιστου λήπτη.	47
4.5.2.: Έκπτωση του Φ.Π.Α. εισροών του καλόπιστου λήπτη.	47
4.6: ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΤΩΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ.	48
4.6.1.: Δαπάνες προηγούμενης χρήσης.	48
4.6.2.: Λόγω συνεχιζόμενης παροχής υπηρεσίας η οποία ολοκληρώνεται σε επόμενη χρήση. .	48
4.6.3.: Χρόνος έκπτωσης δαπανών με έκδοση ή λήψη δικαιολογητικών εντός ημερομηνίας κλεισίματος ισολογισμού.	48
4.6.4.: Χρόνος έκπτωσης του αγγελιοσήμου.	48
4.6.5.: Χρόνος έκπτωσης τελών κυκλοφορίας.	48
4.6.6.: Χρόνος φορολόγησης και φορολογικής μεταχείρισης των claw back και rebate ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας που έχουν σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο.....	50
5.1.: Δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.	50
5.2.: Δαπάνες που δεν εντάσσονται στην επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.	52

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	56
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	59

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το έτος 2013 όπου το κράτος με τον νόμο 4172/2013 εισήγαγε την παροχή σε είδος και τροποποίησε τις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, άλλαξαν πολλά δεδομένα στην μισθοδοσία, στον τρόπο υπολογισμού της, στην φορολόγηση αυτής, καθώς και στην έκπτωση δαπανών από τις επιχειρήσεις με τα άρθρα 13 και 22 αντίστοιχα.

Στην παρούσα εργασία πραγματοποιείται η συλλογή των νόμων και των εγκυκλίων που αφορούν την παροχή σε είδος και τις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες, όπως και η ανάλυση αυτών. Βέβαια, κατά την εκπόνηση της, διαπιστώθηκε ότι επικρατεί ασάφεια γύρω από τους όρους «παροχή σε είδος» και «εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες», διότι η συνεχόμενη αναπροσαρμογή των διατάξεων που αφορούν τους παραπάνω όρους καθιστά δυσκολότερη την κατανόησή τους.

Σκοπός της εργασίας είναι να αποσαφηνίσουμε τις έννοιες παροχή σε είδος και των εκπιπτόμενων δαπανών, ώστε να γίνουν αντιληπτές από τον μέσο αναγνώστη.

Μέσα από την μελέτη της θεωρίας ο αναγνώστης θα μπορέσει να ενημερωθεί για τις τελευταίες διατάξεις του έτους 2017, ώστε να εξοικειωθεί με τις έννοιες που εμπεριέχονται σε αυτές. Επίσης, με την χρήση των παραδειγμάτων, σκοπός είναι να επιτευχθεί η καλύτερη κατανόηση των φορολογικών όρων που συμπεριλαμβάνονται και να μπορέσει να εντοπίσει μέσα από την μελέτη, με ακρίβεια, σε ποιες διατάξεις εμπίπτει η κάθε περίπτωση που συναντάται, αλλά και ο τρόπος αντιμετώπισής της.

Η εργασία είναι χωρισμένη σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος αναφέρεται στην έννοια παροχή σε είδος, ενώ το δεύτερο στις εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας αναπτύσσονται ο γενικός ορισμός της παροχής σε είδος, ο τρόπος αντιμετώπισης της, καθώς και οι γενικές έννοιες και κατηγορίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν.

Στο δεύτερο κεφάλαιο πραγματοποιείται ιστορική αναδρομή από το 2013, που εισήχθη ο όρος, έως το 2016 και γίνεται εκτενέστερη ανάλυση των τεσσάρων βασικών κατηγοριών, που είναι η παραχώρηση εταιρικού οχήματος, τα δάνεια και η προκαταβολή μισθού, τα δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών (stock options) και η παραχώρηση κατοικίας.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται αναλυτικά οι διατάξεις που ισχύουν το 2017 και αναπτύσσονται παραδείγματα στην κάθε κατηγορία για την καλύτερη κατανόηση της θεωρίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις κατηγορίες των εκπιπτόμενων δαπανών και επεξηγούνται με τη χρήση παραδειγμάτων, ώστε να γίνει κατανοητή η εφαρμογή τους στην πράξη.

Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από τις επιχειρήσεις και αφορούν την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.

ΜΕΡΟΣ Α' – ΠΑΡΟΧΗ ΣΕ ΕΙΔΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο:

1.1.: Γενικά.

Με τον όρο παροχή σε είδος νοείται οποιαδήποτε παροχή σε αγαθά, υπηρεσίες ή χρηματικά ποσά που καταβάλλεται τακτικά και μόνιμα από τον εργοδότη προς τον εργαζόμενο ή προς συγγενικά πρόσωπα του εργαζόμενου και σε μετόχους ή εταίρους όπου ορίζει ο νόμος. Η κάθε μία από αυτές τις παροχές θεωρείται μισθός και προστίθενται στο φορολογητέο εισόδημά του εργαζομένου, εφόσον πληρείται η προϋπόθεση το άθροισμα των παροχών αυτών να υπερβαίνει τα 300 € ανά φορολογικό έτος.

Να διευκρινιστεί πως τα πρόσωπα που λαμβάνουν τις συγκεκριμένες παροχές πρέπει, είτε να συνδέονται με εργασιακή σχέση με τον εκάστοτε εργοδότη, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 12 (ν. 4172/2013) [1], είτε να είναι εξαρτώμενα ή/και συγγενικά πρόσωπα, τα οποία ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 (ν. 4172/2013), καθώς και της στ' περίπτωσης του άρθρου 2 (ν. 4172/2013). Επίσης, επισημαίνεται ότι οποιοσδήποτε παροχές χορηγούνται προς τρίτα πρόσωπα, που δεν έχουν κανενός είδους εργασιακής σχέσης με την επιχείρηση που χορηγεί αυτές τις παροχές, δεν λαμβάνονται υπ' όψιν από τις διατάξεις του άρθρου 13 (ν. 4172/2013).

Η παροχή σε είδος, αφορά οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους, υπολογίζεται με βάση την αγοραία αξία, η οποία πρέπει να καταχωρηθεί στα βιβλία απεικόνισης συναλλαγών της επιχείρησης, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα απαραίτητα δικαιολογητικά (π.χ. τιμολόγιο αγοράς, τίτλος μεταβίβασης κ.α.). Το συνολικό κόστος της εκάστοτε παροχής είναι η καθαρή αξία πλέον ο Φ.Π.Α. και το επωμίζεται αποκλειστικά ο εργοδότης.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο ΠΟΛ. 1072/2015 [2], στις παροχές σε είδος του άρθρου 13 (ν. 4172/2013), κατά τη στιγμή της χορήγησής τους, δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου σε αυτές, αλλά ο οφειλόμενος φόρος υπολογίζεται κατά την εκκαθάριση της δήλωσης, λόγω του ότι η αποτίμησή τους είναι δυσχερής, δεδομένου ότι η αξία τους (εφόσον αυτές φορολογούνται) προσαυξάνει το εισόδημα από μισθωτή εργασία των δικαιούχων.

Τέλος, υπάρχουν τέσσερις βασικές κατηγορίες παροχής σε είδος, που δεν δεσμεύονται με το κριτήριο του συνολικού ελάχιστου ποσού των 300€ ανά φορολογικό έτος, οι οποίες είναι:

- η παραχώρηση εταιρικού οχήματος,
- η παραχώρηση σε είδος με τη μορφή δανείου και προκαταβολής μισθού,
- το δικαίωμα προαίρεσης απόκτησης μετοχών (stock options),
- η παραχώρηση κατοικίας (μισθωμένης κατοικίας ή μη).

Επίσης, διάφορες παροχές που δε μπορούν να συμπεριληφθούν στις παραπάνω τέσσερις κατηγορίες παροχών και στο σύνολό τους υπερβαίνουν το ποσό των 300€ ανά έτος, είναι ενδεικτικά τα έξοδα διδάκτρων, η συνδρομή σε γυμναστήριο, οι δαπάνες ρουχισμού κ.α. Οι παραπάνω παροχές αφορούν οποιοδήποτε χρονικό διάστημα ενός φορολογικού έτους και υπολογίζονται αναλογικά με το πραγματικό

χρονικό διάστημα χρησιμοποίησής τους, όπου αν το διάστημα της παροχής είναι μεγαλύτερο των 15 ημερών, τότε λαμβάνεται υπ' όψιν ως μήνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1.: Ιστορική Αναδρομή.

Η παροχή σε είδος σαν όρος, αν και φαίνεται ότι είναι νεοεισαχθείς στη φορολογική νομοθεσία, στην πραγματικότητα έκανε την εμφάνισή του αρκετά χρόνια πριν με τον νόμο 2238/1994 (άρθρα 25, 31, 45) [3] και εφαρμόστηκε με βάση τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε.) που ίσχυε τότε, λαμβάνοντας τον υπ' όψιν ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Ωστόσο, με την ψήφιση του νέου νόμου (ν. 4172/2013, άρθρο 13) φαίνεται πως καταλαμβάνει μία ξεχωριστή θέση, καθώς δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις παροχές σε είδος, προσθέτοντας νέες περιπτώσεις παροχών, αλλά και τροποποιώντας κάποιες παλιές.

Παρακάτω, θα γίνει μία ανάλυση για το τι ίσχυε τα προηγούμενα έτη (2014-2016) για τις κατηγορίες των παροχών σε είδος, καθώς και τυχόν τροποποιήσεις που μπορεί να προέκυψαν ανά έτος [4],[5].

2014

2.2.: Γενικός κανόνας – Παροχές άνω των 300€.

Όπως ορίζει η παράγραφος 1 του άρθρου 13 του ν. 4172/2013, οι παροχές που χορηγούνται σε εργαζόμενο, εταίρο ή μέτοχο, καθώς και σε συγγενικά πρόσωπα αυτών και ξεπερνούν τα 300 ευρώ ετησίως, προστίθενται στο φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

2.3.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 13 του νόμου 4172/2013, η παραχώρηση εταιρικού αυτοκινήτου θεωρείται παροχή σε είδος, που χορηγείται σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα και μπορεί να αφορά οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους. Η συγκεκριμένη παροχή αποτελεί την αγοραία αξία του οχήματος και αποτιμάται σε ποσοστό 30% του κόστους των αποσβέσεων, του κόστους των επισκευών και συντηρήσεων, των τελών κυκλοφορίας καθώς και του χρηματοδοτικού κόστους αγοράς ή μίσθωσης, τα οποία προκύπτουν από τις εγγραφές στα βιβλία της επιχείρησης. Τα παραπάνω ποσά που προκύπτουν φορολογούνται σαν εισόδημα από μισθωτή εργασία. Σε περίπτωση που το ανωτέρω κόστος είναι μηδέν, τότε η παροχή αυτή υπολογίζεται σε ποσοστό 30% της μέσης δαπάνης ή απόσβεσης που έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα τρία τελευταία έτη. Να σημειωθεί πως, λοιπές δαπάνες που μπορεί να προκύψουν όπως καύσιμα, διόδια κλπ. δεν λαμβάνονται υπ' όψιν στον υπολογισμό της αγοραίας αξίας του εταιρικού οχήματος που έχει παραχωρηθεί.

Τέλος, όσον αφορά τις περιπτώσεις που το παραχωρούμενο όχημα χρησιμοποιείται για διάστημα μικρότερο του έτους, λόγω νέας πρόσληψης, απόλυσης, αποχώρησης εργαζομένου για χάρη συνταξιοδότησης κ.α., η αξία της παροχής υπολογίζεται αναλογικά με το πραγματικό χρονικό διάστημα που έχει χρησιμοποιηθεί σε μήνες, ενώ στην περίπτωση που το διάστημα είναι άνω των 15 ημερολογιακών ημερών, τότε λαμβάνεται ως μήνας.

Βέβαια, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 (άρθρο 13, ν. 4172/2013) [1], υπάρχουν περιπτώσεις που η επιχείρηση παρέχει κάποιο όχημα, αλλά **δεν** λαμβάνεται υπόψη. Αυτές είναι:

- Οχήματα που παρέχονται σε εργαζόμενους όπως πωλητές και τεχνικούς, λόγω της συχνής μετακίνησής τους (tool cars). **Αποτελεί** παροχή, αν τα συγκεκριμένα οχήματα δοθούν σε εργαζόμενους που κατέχουν υψηλή θέση.
- Αυτοκίνητα δοκιμών (test drive).
- Αυτοκίνητα μεταφοράς προσωπικού (mini bus).
- Αυτοκίνητα που χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις για την μεταφορά πελατών, καλεσμένων κ.α. (ξενοδοχειακές μονάδες).
- Οχήματα, τα οποία ανήκουν σε επιχειρήσεις επισκευής και συντήρησης (service) αυτοκινήτων και παραχωρούνται προσωρινά σε αντικατάσταση των επισκευαζόμενων.
- Αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που κατά βάση χρησιμοποιούνται από αεροπορικές εταιρίες για την εξυπηρέτηση αεροσκαφών και των επιβατών τους (αυτοκίνητα πίστας), αλλά και μεταφορά προσωπικού.

2.4.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 13 του νόμου 4172/2013 ορίζεται ως παροχή σε είδος η χορήγηση δανείου, μετά από έγγραφη συμφωνία μεταξύ του φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας και του εργαζομένου ή εταίρου ή μετόχου. Σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1034/2014 [6], η ωφέλεια που θα έχει ο εργαζόμενος προσδιορίζεται ανά φορολογικό έτος, υπολογίζεται κατά τον μήνα που πραγματοποιήθηκε η παροχή και αποτιμάται ως η διαφορά μεταξύ των τόκων που διαμορφώνονται με βάση το μέσο επιτόκιο της αγοράς και των τόκων που μπορεί να κατέβαλε ο εργαζόμενος, βάσει της έγγραφης συμφωνίας. Ωστόσο, σε περίπτωση που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία, τότε παροχή σε είδος θεωρείται μόνο το συνολικό αρχικό κεφάλαιο που έχει δοθεί.

Τέλος, όσον αφορά την προκαταβολή μισθού, αν υπερβαίνει τους **3 μήνες** τότε θεωρείται **δάνειο**.

2.5.: Δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών (stock options).

Στην επόμενη παράγραφο (§ 4) του άρθρου 13 (ν. 4172/2013) γίνεται αναφορά για το όφελος που έχει ο εργαζόμενος από την επιχείρηση μέσω των δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών. Η αξία της μετοχής υπολογίζεται τη στιγμή άσκησης του δικαιώματος προαίρεσης ή μεταβίβασης και θεωρείται ως εισόδημα από μισθωτή υπηρεσία, χωρίς ωστόσο να είναι απαραίτητη η εργασιακή σχέση του εργαζομένου με

την επιχείρηση κατά το χρονικό διάστημα αυτό. Το ύψος της παροχής αποτιμάται στην τιμή κλεισίματος της μετοχής μειωμένη κατά την τιμή διάθεσης του δικαιώματος. Τέλος, η παράγραφος περιλαμβάνει και δικαιώματα προαίρεσης απόκτησης μετοχών, τα οποία διαπραγματεύονται και σε χρηματιστήρια της αλλοδαπής.

2.6.: Παραχώρηση κατοικίας.

Στην τελευταία παράγραφο του άρθρου 13 (§ 5) ως παροχή σε είδος θεωρείται η παραχώρηση κατοικίας από την επιχείρηση προς τον εργαζόμενο, υπολογίζεται από την αγοραία της αξία και μπορεί να δοθεί σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους. Η συγκεκριμένη παροχή αποτιμάται, είτε στο ύψος του μισθώματος που καταβάλλει ο εργοδότης προς τον εκμισθωτή, είτε, αν η κατοικία ανήκει στον εργοδότη, προσδιορίζεται σε ποσοστό 3% επί της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου. Αξίζει να σημειωθεί, πως σε μερικές περιπτώσεις, όπως φαίνονται παρακάτω, **δεν** θεωρούνται παροχή σε είδος. Αυτές είναι:

- Η παροχή κατοικίας προς τους εργαζόμενους που βρίσκονται σε προσωρινή μετακίνηση (π.χ. παράρτημα επιχείρησης, υποκατάστημα, διάφορες εγκαταστάσεις εκτός έδρας) για λόγους εργασίας της επιχείρησης.
- Η παραχώρηση κατοικίας από φορείς του δημοσίου προς υπηρετούντες προς αυτό (π.χ. ένστολοι), εξαιτίας της συχνής μετακίνησής τους.

2015 και 2016

Όσον αφορά το έτος **2015**, **δεν** σημειώνονται αλλαγές στις τέσσερις βασικές κατηγορίες, καθώς και στον γενικό κανόνα, συνεπώς παρατηρούνται τα ίδια στοιχεία με το έτος 2014, όπως αναλύονται παραπάνω.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι παροχές που έχουν χορηγηθεί το **2016**, επίσης δεν παρουσιάζουν καμία αλλαγή, εκτός από την κατηγορία της παραχώρησης αυτοκινήτων (παρ. 1, άρθρο 44 Ν. 4389/2016) [7], η οποία για χάρη της εργασίας θα αναλυθεί στο 2017, όπου και ισχύουν τα ίδια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1.: Παροχή σε είδος το 2017.

Για το έτος 2017 παρατηρούνται σημαντικές αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των παροχών σε είδος σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Στον ήδη υπάρχων νόμο 4172/2013 άρθρο 13 έχουν πραγματοποιηθεί, ανά τα έτη, αρκετές αλλαγές με εγκυκλίους που τροποποιούν την εκάστοτε παράγραφο.

3.2.1.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο 1045/2017 [8] και την παράγραφο 1 του άρθρου 44 του νόμου 4389/2016 και λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 99 του νόμου 4446/2016 [9], αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου

13 (ν.4172/2013) που αναφέρεται στην παροχή οχήματος. Με βάση τα παραπάνω, ο τρόπος που προσδιοριζόταν η αξία της συγκεκριμένης παροχής διαφοροποιήθηκε και πλέον υπολογίζεται ως το ποσοστό της **Λιανικής Τιμής Προ Φόρων (ΛΤΠΦ)** του παρεχόμενου οχήματος.

Αναλυτικότερα, το ύψος της αξίας της παραχώρησης οχήματος σε εργαζόμενο, εταίρο ή μέτοχο που αφορά οποιοδήποτε χρονικό διάστημα μέσα στο φορολογικό έτος υπολογίζεται από την ΛΤΠΦ, η οποία προκύπτει από τους υποβαλλόμενους τιμοκατάλογους στην Αρμόδια Τελωνειακή Αρχή από τους επίσημους αντιπροσώπους αυτοκινήτων, συμπεριλαμβανομένης της αξίας τυχόν προαιρετικού εξοπλισμού, προ Φ.Π.Α. και τέλους ταξινόμησης. Το συνολικό ποσό της τιμής αναγράφεται στη «Βεβαίωση Ανώτατης προτεινόμενης Λιανικής Τιμής προ Φόρων», η οποία παρέχεται από τους επίσημους αντιπροσώπους αυτοκινήτων, αλλά για οποιοδήποτε λόγω ο επίσημος αντιπρόσωπος δεν έχει τη δυνατότητα χορήγησης της σχετικής βεβαίωσης, τότε η ΛΤΠΦ υπολογίζεται από την αναγραφόμενη στα οικεία παραστατικά πώλησης, τιμή με αξία προ Φ.Π.Α. και τέλους ταξινόμησης. Τυχόν εκπτώσεις που μπορεί να έχουν χορηγηθεί δε λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της ΛΤΠΦ.

Όσον αφορά την αξία της παραχώρησης ενός οχήματος υπολογίζεται ως ποσοστό στο **σύνολο** της ΛΤΠΦ και **όχι** κλιμακωτά. Η κλίμακα ξεκινάει με ΛΤΠΦ έως 12.000€ και καταλήγει στην ανώτερη με ΛΤΠΦ άνω των 25.000€. Αναλυτικότερα:

Λιανική Τιμή Προ Φόρων (ΛΤΠΦ)	Αξία παραχώρησης
Από 0€ έως 12.000€	4% της ΛΤΠΦ
Από 12.001€ έως 17.000€	7% της ΛΤΠΦ
Από 17.001€ έως 20.000€	14% της ΛΤΠΦ
Από 20.001€ έως 25.000€	18% της ΛΤΠΦ
Από 25.001€ και άνω	22% της ΛΤΠΦ

- Για ΛΤΠΦ από 0€ έως και 12.000€, το ποσοστό ορίζεται στο 4% της ΛΤΠΦ ως επιπλέον εισόδημα.
- Για ΛΤΠΦ από 12.001€ έως και 17.000€, το ποσοστό ορίζεται στο 7% της ΛΤΠΦ ως επιπλέον εισόδημα.
- Για ΛΤΠΦ από 17.001€ έως και 20.000€, το ποσοστό ορίζεται στο 14% της ΛΤΠΦ ως επιπλέον εισόδημα.
- Για ΛΤΠΦ από 20.001€ έως και 25.000€, το ποσοστό ορίζεται στο 18% της ΛΤΠΦ ως επιπλέον εισόδημα.
- Τέλος, για ΛΤΠΦ από 25.001€ και άνω, το ποσοστό ορίζεται στο 22% της ΛΤΠΦ ως επιπλέον εισόδημα.

Η αξία της παραχώρησης του οχήματος μειώνεται με βάση την παλαιότητα του. Χαρακτηριστικά έχουμε:

Παλαιότητα	Μείωση αξίας παραχώρησης
Από 0 έως 2 έτη	0%
Από 3 έως 5 έτη	10%
Από 6 έως 9 έτη	25%
Από 10 έτη και άνω	50%

Άρα:

- Από 0 έως 2 έτη, δεν υπάρχει καμία μείωση στην αξία παραχώρησης.
- Από 3 έως 5 έτη, η μείωση είναι 10% της αξίας.
- Από 6 έως 9 έτη, η μείωση είναι 25% της αξίας.
- Τέλος, από 10 έτη και πάνω, η μείωση είναι 50% της αξίας.

Να διευκρινιστεί πως όλα τα παραπάνω ποσοστά δεν μπορούν να επιμεριστούν σε παραπάνω από ένα πρόσωπα που έχουν λάβει το παρεχόμενο όχημα, το οποίο μπορεί να ανήκει είτε στην επιχείρηση, είτε να είναι μισθωμένο. Επίσης, σε περίπτωση που η παραχώρηση του οχήματος είναι για διάστημα μικρότερο του έτους, λόγω νέας πρόσληψης, αποχώρησης κλπ., τότε το ύψος της παροχής υπολογίζεται αναλογικά με το χρονικό διάστημα σε μήνες που έχει χρησιμοποιηθεί η συγκεκριμένη παροχή. Ως μήνας λογίζεται το χρονικό διάστημα από 15 μέρες και άνω.

Τέλος σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 (άρθρο 13, ν. 4172/2013) [1], υπάρχουν περιπτώσεις που η επιχείρηση παρέχει κάποιο όχημα, αλλά **δεν** λαμβάνεται υπόψη ως παροχή. Αυτές είναι:

- Αυτοκίνητα, τα οποία παρέχονται σε συγκεκριμένους εργαζόμενους (πωλητές, τεχνικοί κλπ.) που η εργασία τους απαιτεί συχνή μετακίνηση εκτός των εγκαταστάσεων (tool cars) και χρησιμοποιούνται για την επιχειρηματική δραστηριότητα του εργοδότη, ανεξαρτήτως αν τα οχήματα αυτά μπορεί να χρησιμοποιούνται από τον εργαζόμενο και εκτός του ωραρίου εργασίας του. Ωστόσο, αν η παραπάνω παροχή δοθεί σε εργαζόμενους λόγω της θέσης που κατέχουν στην επιχείρηση (διευθυντές και επιθεωρητές πωλήσεων, τεχνικοί διευθυντές και λοιπά στελέχη) **αποτελεί** παροχή σε είδος.
- Οχήματα δοκιμών (test drive), που έχουν στην κατοχή τους επιχειρήσεις εμπορίας αυτοκινήτων.
- Αυτοκίνητα μεταφοράς προσωπικού από και προς την επιχείρηση (mini bus).
- Αυτοκίνητα που χρησιμοποιούνται από επιχειρήσεις για την μεταφορά πελατών, καλεσμένων κ.α. (ξενοδοχειακές μονάδες).
- Οχήματα, τα οποία ανήκουν σε επιχειρήσεις επισκευής και συντήρησης (service) αυτοκινήτων και παραχωρούνται προσωρινά σε αντικατάσταση των επισκευαζόμενων.
- Αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που τις περισσότερες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται από αεροπορικές εταιρίες για την εξυπηρέτηση αεροσκαφών και των επιβατών τους (αυτοκίνητα πίστας), καθώς και μεταφορά προσωπικού.

Επίσης, **εξαιρούνται:**

- τα οχήματα τα οποία παραχωρούνται **αποκλειστικά** για επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν Λιανική Τιμή Προ Φόρων **έως** 12.000€. Για να υφίσταται αυτή η εξαίρεση, είναι απαραίτητο να ισχύουν παράλληλα και οι δύο προϋποθέσεις.
- τα αυτοκίνητα που **δεν** παραχωρούνται σε εργαζόμενους, εταίρους ή μετόχους, αλλά χρησιμοποιούνται από αυτούς για την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών της επιχείρησης.

Συνεπώς, αν ένα όχημα εκ των ανωτέρω περιπτώσεων, έχει παραχωρηθεί για χρήση σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο επιχείρησης αλλά έχει ΛΤΠΦ άνω των 12.000 ευρώ, τότε δεν θα υφίσταται καμία απαλλαγή και θεωρείται παροχή σε είδος.

3.2.2.: Παραχώρηση εταιρικού οχήματος – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Έστω η επιχείρηση «ΑΛΦΑ» Ε.Π.Ε. έχει στην κατοχή της ένα όχημα με ΛΤΠΦ 16.000 ευρώ με πρώτη άδεια κυκλοφορίας το 2013 και το παραχωρεί σε έναν εργαζομένο της για 9 μήνες, λόγω πρόσληψης μέσα στο έτος 2017. Επομένως, το ποσό της παροχής σε είδος θα υπολογιστεί ως εξής:

Αρχικά υπολογίζουμε την αξία της παραχώρησης του οχήματος στον εργαζόμενο βάσει του ποσοστού της ΛΤΠΦ: $16.000 \times 7\% = 1.120\text{€}$

Λόγω της παλαιότητας του οχήματος (4 έτη) θα υποστεί μια μείωση 10%: $1.120 \times 10\% = 112\text{€}$.

Τέλος, η αξία που θα συμπεριληφθεί στη βεβαίωση αποδοχών εισοδημάτων από μισθωτή εργασία για το φορολογικό έτος 2017 είναι: $(1.120 - 112) \times 9/12 \text{ μήνες} = 756\text{€}$.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΒΗΤΑ» Α.Ε. για το 2017, παραχωρεί σε δύο εργαζόμενους παράλληλα το ίδιο αυτοκίνητο με ΛΤΠΦ 27.000 ευρώ για ένα έτος. Το όχημα κυκλοφόρησε πρώτη φορά το 2012. Άρα, το ποσό που θα προσμετρηθεί στις βεβαιώσεις αποδοχών τους είναι: $27.000 \times 22\% = 5.940 \text{ ευρώ}$, με επιπλέον μείωσή του κατά 10% (5 έτη παλαιότητα αυτοκινήτου) άρα $5.940 \times 10\% = 594 \text{ ευρώ}$. Η τελική αξία που θα προσαυξήσει τις ετήσιες αποδοχές των εργαζομένων είναι $5.940 - 594 = 5.346 \text{ ευρώ}$ και **δεν** επιμερίζεται στον κάθε ένα ξεχωριστά.

Παράδειγμα 3^ο:

Η επιχείρηση «ΔΕΛΤΑ» Α.Ε. έχει 3 ιδιόκτητα αυτοκίνητα τα οποία παρέχει για τις προσωπικές ανάγκες των εργαζομένων κατά το έτος 2017.

- Το πρώτο αυτοκίνητο (Α1) έχει ΛΤΠΦ 25.500 ευρώ, πρώτο έτος κυκλοφορίας το 2014 και χρησιμοποιείται από τον Οικονομικό Διευθυντή της εταιρίας.
- Το δεύτερο όχημα (Α2) έχει ΛΤΠΦ 18.000 ευρώ, πρώτο έτος κυκλοφορίας 2009 και χρησιμοποιείται από την σύζυγο ενός μετόχου της επιχείρησης.
- Το τρίτο αυτοκίνητο (Α3) έχει ΛΤΠΦ 50.000 ευρώ με πρώτο έτος κυκλοφορίας το 2004 και χρησιμοποιείται από δύο εταίρους.

Οι παραχωρούμενες αξίες προσδιορίζονται με βάση τον παρακάτω πίνακα:

Όχημα	ΛΤΠΦ (α)	Ποσοστό επί της ΛΤΠΦ (β)	Αξία παραχώρησης του οχήματος (γ)	Έτη (δ)	Ποσοστό μείωσης (ε)	Μείωση αξίας (στ)	Τελική αξία παραχώρησης (γ-στ)
A1	25.500	22%	5.610	3	10%	561	5.049
A2	18.000	14%	2.520	8	25%	630	1.890
A3	50.000	22%	11.000	13	50%	5.500	5.500

Η αξία παραχώρησης του οχήματος προσδιορίζεται με βάση την ΛΤΠΦ επί το αντίστοιχο ποσοστό. Εν τέλει, η αξία που θα συμπεριληφθεί στις βεβαιώσεις αποδοχών των ανωτέρω προσώπων θα είναι η αξία παραχώρησης του οχήματος (γ) μειωμένη κατά το ποσό παλαιότητας (στ) του αντίστοιχου αυτοκινήτου.

Στην περίπτωση της παραχώρησης του οχήματος προς τη σύζυγο του μετόχου θεωρείται παροχή σε είδος, διότι βάσει νόμου δίνεται η δυνατότητα χορήγησης και σε συγγενικά πρόσωπα.

Όσον αφορά τους δύο μετόχους, το ποσό που θα συμπεριληφθεί στις αποδοχές του κάθε ένα, θα είναι 5.500 ευρώ και **δεν** θα επιμεριστεί.

Παράδειγμα 4^ο:

Η εταιρία «ΕΨΙΛΟΝ» Ο.Ε. παραχωρεί σε έναν πωλητή της ένα όχημα αποκλειστικά για επαγγελματικούς σκοπούς, με ΛΤΠΦ 11.800 ευρώ και έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2013. Η συγκεκριμένη παραχώρηση **δεν** λαμβάνεται υπ' όψιν ως παροχή σε είδος διότι η ΛΤΠΦ είναι μικρότερη από 12.000 ευρώ ενώ παράλληλα δίδεται **μόνο** για επαγγελματικούς σκοπούς και αποτελεί εξαίρεση.

Παράδειγμα 5^ο:

Η εταιρία «ΚΑΠΑ» χορηγεί το 2017 ένα αυτοκίνητο σε έναν τεχνικό της, με σκοπό τη συχνή μετακίνησή του για τις ανάγκες της εταιρίας, το οποίο θα χρησιμοποιεί και εκτός ωραρίου εργασίας, με ΛΤΠΦ 10.000 ευρώ και πρώτο έτος κυκλοφορίας το 2009. Η παραχώρηση του οχήματος δεν θεωρείται παροχή σε είδος διότι γίνεται για επαγγελματικούς σκοπούς, ενώ παράλληλα η ΛΤΠΦ είναι μικρότερη από 12.000 ευρώ. Σε περίπτωση που η ΛΤΠΦ ήταν 16.000€, θεωρούταν παροχή σε είδος, διότι υπερβαίνει τα 12.000€.

Παράδειγμα 6^ο:

Η επιχείρηση «ΖΗΤΑ» Α.Ε. διαθέτει για το έτος 2017, στον Διευθυντή Δημοσίων σχέσεων ένα αυτοκίνητο το οποίο θα χρησιμοποιηθεί, κατά κύριο λόγο, για την εξυπηρέτηση των αναγκών της επιχείρησης (tool car), αλλά και για την προσωπική του μετακίνηση. Το όχημα έχει ΛΤΠΦ 22.000 ευρώ και πρώτο έτος κυκλοφορίας 2003. Παρ' ότι το αυτοκίνητο χρησιμοποιείται σε μεγαλύτερο βαθμό για επαγγελματικούς σκοπούς, εφόσον έχει δοθεί σε διευθυντικό στέλεχος, θα θεωρηθεί παροχή σε είδος και θα προσαυξηθεί τις ετήσιες αποδοχές του κατά:

$22.000 \times 18\% = 3.960$ ευρώ (18% διότι $20.001 < 22.000 < 25.000$).

$3.960 \times 50\% = 1.980$ ευρώ (50% διότι είναι μεγαλύτερο των 10 ετών).

3.960 – 1.980 = 1.980 ευρώ (Αξία παραχώρησης – Μείωση λόγω παλαιότητας).

3.3.1.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού.

Μια ακόμη περίπτωση παροχής σε είδος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 13 του νόμου 4172/2013 [1], αποτελεί η χορήγηση δανείου έπειτα έγγραφης συμφωνίας μεταξύ φυσικού ή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας και εργαζομένου, εταίρου ή μέτοχου.

Συγκεκριμένα, η προκαταβολή μισθού εάν ξεπερνάει τους τρεις μήνες ή αλλιώς υπερβαίνει το ποσό των τριών μισθών, θεωρείται δάνειο, εμπίπτει στις διατάξεις του νόμου περί παροχών σε είδος και υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου 3% ή 2% πλέον εισφοράς υπέρ Ο.Γ.Α. 20% [10] επί του χαρτοσήμου σύμφωνα με τις περιπτώσεις α' των παρ.1 των άρθρων 13, 15 του Κώδικα Τελών Χαρτοσήμου. Οι απαραίτητες προϋποθέσεις είναι να έχει συναφθεί δανειακή σχέση και η εξόφληση της προκαταβολής να πραγματοποιείται μέσω μηνιαίων κρατήσεων από τις αποδοχές των υπαλλήλων.

Πέραν της παραπάνω περίπτωσης, εάν οποιοδήποτε ποσό που χορηγηθεί από τον εργοδότη, εξοφληθεί τμηματικά με την παρακράτηση ποσοστού επί του μισθού, λαμβάνεται υπ' όψιν ως δάνειο, οπότε για λόγους χαρτοσήμου θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δάνειο ακόμα και ποσό του ενός ευρώ, αρκεί να εξοφλείται τμηματικά με μηνιαία παρακράτηση από τα χρήματα που αναλογούν στον εργαζόμενο, εταίρο ή μέτοχο. Αντιθέτως, οι προκαταβολές μισθού, που συμψηφίζονται εφάπαξ με την καταβολή του μηνιαίου μισθού δεν συνιστούν δάνειο.

Στην περίπτωση δανείου που δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία, παροχή σε είδος λαμβάνεται υπ' όψιν εξ' ολοκλήρου το ποσό, φορολογείται στο όνομα του εργαζομένου και προστίθεται στα λοιπά έσοδά του από μισθούς. Εάν υφίσταται έγγραφη συμφωνία, παροχή σε είδος συνιστάται το ποσό που προκύπτει από την διαφορά των τόκων από το επιτόκιο υπολογισμού των τόκων και το επιτόκιο της αγοράς.

Ως μέσο επιτόκιο της αγοράς ορίζεται το επιτόκιο των τραπεζικών δανείων προς ιδιώτες με τη διαδικασία που προσδιορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος ανά μήνα, ανά κατηγορία και ανά υποκατηγορία δανείου. Το συγκεκριμένο επιτόκιο παραμένει σταθερό καθ' όλη την διάρκεια του δανείου και ορίζεται κατά τον μήνα που χορηγείται η παροχή (όχι τον μήνα που συνάφθηκε η σύμβαση του δανείου). Το χρονικό διάστημα υπολογισμού των τόκων λογίζεται ως το πραγματικό της παροχής και συνήθως πραγματοποιείται σε αριθμό ημερών με ετήσια βάση τις 360 μέρες.

Τέλος, στην περίπτωση που η προκαταβολή μισθού υπερβαίνει τους 3 μήνες, το επιτόκιο που θα ληφθεί υπ' όψιν θα είναι το χαμηλότερο από τα υπόλοιπα επιτόκια κάθε κατηγορίας δανείου (ΠΟΛ. 1034/2014) [6]. Τέλος, να σημειωθεί ότι σε περίπτωση που το επιτόκιο δανείου που αναφέρεται στην έγγραφη συμφωνία είναι ίδιο με το χαμηλότερο επιτόκιο της αγοράς, τότε το ποσό των τόκων με το οποίο επιβαρύνεται ο εργαζόμενος δεν θα θεωρηθεί παροχή σε είδος.

3.3.2.: Δάνεια και προκαταβολή μισθού – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΛΑΜΔΑ» Α.Ε. δίδει τον μήνα Μάιο του 2017 σε στέλεχός της δάνειο ύψους 200.000 ευρώ, υπό τη μορφή υπερανάληψης από λογαριασμό της εταιρίας, με επιτόκιο 5% βάσει σύμβασης. Κατά το μήνα Μάιο το μέσο επιτόκιο της αγοράς σύμφωνα με τον τρόπο υπολογισμού της Τράπεζας της Ελλάδος είναι 10%.

Εφόσον υπάρχει σύμβαση δανείου ανάμεσα στο στέλεχος και στην εταιρία, τότε παροχή σε είδος θεωρείται η διαφορά μεταξύ του μέσου επιτοκίου αγοράς και του επιτοκίου που έχει συμφωνηθεί. Από τη στιγμή χορήγησης του δανείου παρατηρήθηκαν οι παρακάτω κινήσεις και παρουσιάζονται υπό τη μορφή πίνακα:

Ημερομηνία	Ποσό Δανείου	Ποσό επιστροφής δανείου	Υπόλοιπο δανείου	Επιτόκιο δανείου	Συνολικό ποσό τόκων	Μέσο επιτόκιο αγοράς	Συνολικοί τόκοι βάσει επιτοκίου αγοράς
01/05/2017	200.000	-	200.000	5%	4.500	10%	9.000
31/07/2017	-	(50.000)	150.000				
30/09/2017	-	(90.000)	60.000				
31/12/2017	-	(60.000)	0				

Όπως προέκυψε από τον πίνακα το ποσό των 4.500 ευρώ θεωρείται παροχή σε είδος, θα φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και υπολογίζεται από τη διαφορά του μέσου επιτοκίου της αγοράς και του επιτοκίου της σύμβασης δανείου (9.000 - 4.500 = 4.500).

Οι τόκοι που θα πρέπει να αποδοθούν υπολογίστηκαν ως εξής:

Ημερομηνία	Υπόλοιπο δανείου (α)	Επιτόκιο δανείου (β)	Ημέρες διακράτησης δανείου (γ)	Τόκοι δανείου (α)*(β)*(γ)/360	Μέσο επιτόκιο αγοράς (δ)	Τόκοι βάσει μέσου επιτοκίου αγοράς (α)*(γ)*(δ)/360
01/05/2017	200.000	5%	90	2.500	10%	5.000
31/07/2017	150.000	5%	60	1.250	10%	2.500
30/09/2017	60.000	5%	90	750	10%	1.500
31/12/2017	ΣΥΝΟΛΑ	-	240	4.500	-	9.000

Παράδειγμα 2^ο:

Η «ΟΜΙΚΡΟΝ» Α.Ε. τον μήνα Ιούνιο του 2017, μετά από σύναψη δανειακής σχέσης με εργαζομένό της, του χορηγεί προκαταβολή έναντι μισθών, ύψους 10.000 ευρώ με την προϋπόθεση να γίνει εξόφληση σε 5 ισόποσες μηνιαίες δόσεις των 2.000 ευρώ. Οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές του εργαζομένου ανέρχονται στις 2.000 ευρώ.

Εφόσον το συνολικό ποσό της προκαταβολής είναι μεγαλύτερο από το ποσό των καθαρών πληρωτέων αποδοχών 3 μηνών (2.000 x 3 μήνες = 6.000 < 10.000), τότε

θεωρείται δάνειο και θα υπολογιστούν ανάλογοι τόκοι βάσει του χαμηλότερου επιτοκίου της αγοράς (2,5%). Το ποσό των τόκων θα ληφθεί ως παροχή σε είδος και θα φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτή εργασία.

Κατά την διάρκεια του δανείου πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω μεταβολές:

Ημερομηνία	Ποσό Δανείου	Ποσό επιστροφής δανείου	Υπόλοιπο δανείου	Χαμηλότερο επιτόκιο αγοράς	Συνολικοί τόκοι βάσει χαμηλότερου επιτοκίου αγοράς
01/06/2017	10.000	-	10.000	2,5%	41,64
01/07/2017	-	2.000	8.000		
01/08/2017	-	2.000	6.000		
01/09/2017	-	2.000	4.000		
01/10/2017	-	2.000	2.000		
01/11/2017	-	2.000	0		

Το ποσό των τόκων 41,64 ευρώ θα ληφθεί ως παροχή σε είδος για το φορολογικό έτος 2017 και θα φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτή εργασία.

Οι τόκοι προέκυψαν ως εξής:

Ημερομηνίες χορήγησης /υπολοίπου δανείου	Υπόλοιπο δανείου (α)	Χαμηλότερο επιτόκιο αγοράς (β)	Ημέρες διακράτησης δανείου (γ)	Ποσό τόκων βάσει χαμηλ. επιτοκίου αγοράς $(\alpha)*(\beta)*(\gamma)/360$
01/06/2017	10.000			-
01/07/2017	8.000	2,5%	30	16,67
01/08/2017	6.000	2,5%	30	12,5
01/09/2017	4.000	2,5%	30	8,3
01/10/2017	2.000	2,5%	30	4,17
01/11/2017	0,00	-	120	41,64

3.4.1.: Παροχή δικαιωμάτων προαίρεσης.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 13 του νόμου 4172/2013 [1] ως παροχή σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος, εταίρος ή μέτοχος από νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα θεωρείται το όφελος από την άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης, το οποίο επακολουθεί όταν ο δικαιούχος κερδίζει από την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο, αγοράζοντας το δικαίωμα προαίρεσης σε χαμηλότερη τιμή. Ως όφελος θεωρείται η αγοραία αξία δικαιωμάτων προαίρεσης απόκτησης μετοχών (stock options)¹. Ο προσδιορισμός της αγοραίας αξίας πραγματοποιείται κατά τον χρόνο άσκησης ή μεταβίβασης του δικαιώματος προαίρεσης, ασχέτως αν συνεχίζει η εργασιακή σχέση ή όχι.

Κατά τη διάρκεια της χορήγησης καθορίζονται κάποια κριτήρια, όπως ο αριθμός των μετοχών που θα εκδοθούν, οι δικαιούχοι των δικαιωμάτων προαίρεσης (εργαζόμενοι, μέτοχοι, εταίροι κ.λπ.), ο αριθμός των χορηγηθέντων δικαιωμάτων, ο χρόνος άσκησης, η τιμή διάθεσης, τυχόν αναπροσαρμογή που μπορεί να προκύψει καθώς και η πιθανότητα μεταβίβασης. Η παροχή σε είδος από την απόκτηση μετοχών αποτελεί ένα είδος χρηματοοικονομικής συμμετοχής του δικαιούχου στην επιχείρηση και το όφελος που προκύπτει συνιστά προσαύξηση μισθού, φορολογείται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν πραγματοποιείται παρακράτηση φόρου, λόγω του αδύνατου υπολογισμού (ΠΟΛ. 1072/2015) [2].

Αναλυτικότερα, τα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες έχουν τη δυνατότητα να χορηγούν στους δικαιούχους ένα προκαθορισμένο αριθμό μετοχών, που αφορούν και συνδεδεμένες επιχειρήσεις, σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο με το προνόμιο ότι η τιμή θα είναι χαμηλότερη, αν και οι δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα να μην αποκτήσουν τελικά τις μετοχές, αν και εφόσον έχει ολοκληρωθεί το χρονικό διάστημα που έχει θέσει η εταιρία μέχρι την εντολή μεταβίβασης των μετοχών.

Άρα ως καταλυτικό σημείο για τον προσδιορισμό του κέρδους, θεωρείται:

- 1) η ημερομηνία μεταβίβασης των μετοχών σε περίπτωση που είναι μεταγενέστερη από την ημερομηνία άσκησης του δικαιώματος,
- 2) η ημερομηνία άσκησης του δικαιώματος συμπίπτει με την ημερομηνία μεταβίβασης.

Κατά την ημερομηνία μεταβίβασης και μόνο παραχωρείται το δικαίωμα στους δικαιούχους να εκμεταλλευτούν τις μετοχές. Όπως αναφέρεται και στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του νόμου 4172/2013, ως χρόνος κτήσης του εισοδήματος λαμβάνεται ο χρόνος που ο κάτοχος των δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών έχει την δυνατότητα είσπραξης, η οποία παρέχεται αφού οι εν λόγω μετοχές εγγραφούν στην μερίδα του στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (Σ.Α.Τ.) (ν. 3756/2009) [11] κατόπιν μεταβίβασης.

Τέλος, σε περίπτωση που ο δικαιούχος των μετοχών θελήσει να πουλήσει όλες τις μετοχές ή μέρος αυτών, η φορολογική αντιμετώπιση γίνεται με βάση το άρθρο 42 §1, §2 α' ν.4172/2013 πρόκειται για μεταβίβαση τίτλων, συγκεκριμένα παράγωγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, και τα κέρδη που θα προκύψουν θεωρούνται εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου, η οποία υπολογίζεται μεταξύ της τιμής κτήσης της μετοχής και της τιμής πώλησης (άρθρο 42, §3, ν.4172/2013) (Stock Options) [12].

3.4.2.: Παροχή δικαιωμάτων προαίρεσης – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΩΜΕΓΑ» Α.Ε., που είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, αποφάσισε κατά την διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης στις 16 Μαΐου 2017, τη δημιουργία και διάθεση ενός προγράμματος δικαιωμάτων απόκτησης μετοχών με ταυτόχρονη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με την απόφαση που πάρθηκε, το πρόγραμμα προβλέπει τη διάθεση 5.000 δικαιωμάτων σε κάθε εργαζόμενο με αξία 7 ευρώ ανά δικαίωμα (μία μετοχή αντιστοιχεί σε ένα δικαίωμα). Ένας εργαζόμενος αποφασίζει να ασκήσει το δικαίωμα προαίρεσης στις 28 Σεπτεμβρίου 2017 καταβάλλοντας το ποσό των 35.000 (7 x 5.000) ευρώ. Την ημέρα

άσκησης του δικαιώματος η τιμή κλεισίματος της μετοχής είναι 18 ευρώ. Επομένως, το όφελος που έχει ο εργαζόμενος υπολογίζεται ως εξής:

Τιμή κλεισίματος στο Χ.Α. – Ποσό καταβολής στην εταιρία = Όφελος εργαζομένου.
(18 x 5.000) – (7 x 5.000) = 90.000 – 35.000 = 55.000€.

Το ποσό των 55.000 ευρώ ορίζεται ως παροχή σε είδος και φορολογείται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΖΗΤΑ» Ε.Π.Ε. χορηγεί σε έναν εργαζόμενο της το δικαίωμα προαίρεσης αγοράς μετοχών προς 30 ευρώ ανά μετοχή. Το δικαίωμα άσκησης προαίρεσης μπορεί να πραγματοποιηθεί εντός των επόμενων 10 ετών με μοναδική προϋπόθεση να γίνει μετά το πέρας των 3 ετών. Κατά το χρόνο εκχώρησης (τρίτο έτος) η τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο Αθηνών ανέρχεται στα 150 ευρώ, άρα ο εργαζόμενος θα επωφεληθεί από την έκπτωση των 120 ευρώ (150 – 30). Ο εργαζόμενος ασκεί το δικαίωμα του μετά από 5 χρόνια, παρ' ότι του έχει εκχωρηθεί στα 3 χρόνια. Στο 5^ο έτος η τρέχουσα τιμή είναι 300 ευρώ. Επομένως, το συνολικό κέρδος θα είναι ίσο με 270 ευρώ (τιμή μετοχής μείον τιμή άσκησης 300 – 30), όπου συμπεριλαμβάνεται η έκπτωση των 120 ευρώ πλέον την αύξηση της τιμής της μετοχής από το έτος εκχώρησής του έως την άσκηση του δικαιώματος 150 ευρώ και φορολογείται με την κλίμακα³ του άρθρου 15 του νόμου 4172/2013 [1].

Έπειτα από 3 έτη, αποφασίζει να πωλήσει την μετοχή, της οποίας η τρέχουσα χρηματιστηριακή αξία είναι 700 ευρώ. Άρα, το επιπλέον κέρδος που θα έχει από την πώληση της μετοχής θα είναι 400 (700 – 300) ευρώ και θα φορολογηθεί με βάση τους συντελεστές⁴ του άρθρου 40 του νόμου 4172/2013.

3.5.1.: Παραχώρηση κατοικίας.

Όσον αφορά τη χορήγηση κατοικίας σε εργαζόμενο ή εταίρο ή μέτοχο από φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 13 του νόμου 4172/2013, ορίζεται ως η αγοραία αξία του ακινήτου και μπορεί να αφορά οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους.

Το ύψος της παροχής προσδιορίζεται από το ποσό του μισθώματος που καταβάλλει ο εργοδότης στον εκμισθωτή και αναφέρεται σε οποιοδήποτε χρονικό διάστημα εντός του φορολογικού έτους. Υπάρχει περίπτωση η παραχωρούμενη κατοικία να ανήκει στον εργοδότη, τότε η παροχή σε είδος υπολογίζεται σε ποσοστό 3% επί της αξίας που ορίζει η εφορία-κράτος (αντικειμενική αξία).

Ωστόσο παρατηρούνται κάποιες περιπτώσεις που **δεν** θεωρούνται παροχή σε είδος. Σύμφωνα με την ΠΟΛ. 1219/2014 [4], οι εργαζόμενοι που υποχρεούνται, για τις ανάγκες της επιχείρησης, σε πρόσκαιρη μετακίνηση εκτός έδρας δηλαδή σε υποκαταστήματα, εργοτάξια και λοιπές επαγγελματικές εγκαταστάσεις δεν υπόκεινται σε παροχή σε είδος. Το χρονικό διάστημα αυτής της μετακίνησης μπορεί να αφορά μια εβδομάδα ή ένα μήνα. Τέλος, η παραχώρηση καταλύματος από Δημόσιους φορείς προς τους υπαλλήλους που εργάζονται σε αυτό (π.χ. σε ένστολους, δασκάλους) και η μετακίνηση τους είναι υποχρεωτική από τον νόμο.

3.5.2.: Παραχώρηση κατοικίας – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΑΛΦΑ» Α.Ε. παραχωρεί στον «Μ» ο οποίος είναι μέτοχος και ταυτόχρονα πρόεδρος του Δ.Σ. της, για 8 μήνες μία κατοικία που ανήκει στην εταιρία με αντικειμενική αξία 350.000 ευρώ. Επομένως θα έχουμε τα εξής:

$$350.000 \times 3\% = 10.500\text{€}$$

$$10.500 \times 8/12 \text{ (μήνες)} = 7.000\text{€}$$

Δηλαδή το ποσό των 7.000 ευρώ θεωρείται τεκμαρτό εισόδημα, θα δηλωθεί στην ατομική δήλωση του μέτοχου και θα φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτή εργασία σε είδος.

Παράδειγμα 2^ο:

Η επιχείρηση «ΒΗΤΑ» Ε.Π.Ε. παραχωρεί στον «Ν» ο οποίος είναι εργαζόμενος της, για 5 μήνες μία κατοικία μισθωμένη από την «ΒΗΤΑ» με μηνιαίο μίσθωμα 400 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή θα έχουμε:

$$400 \times 5 \text{ μήνες} = 2.000\text{€}$$

Τα 2.000 ευρώ θα δηλωθούν και θα φορολογηθούν ως εισόδημα από μισθωτή εργασία σε είδος.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «ΔΕΛΤΑ» Α.Ε. χορηγεί μια ιδιόκτητη κατοικία σε ένα διευθυντικό στέλεχος αντικειμενικής αξίας 250.000 ευρώ για ένα έτος. Προκύπτει ότι:

$$250.000 \times 3\% = 7.500\text{€}$$

$7.500 \times 12/12 \text{ (μήνες)} = 7.500$ ευρώ τα οποία θα φορολογηθούν ως εισόδημα από μισθωτή εργασία σε είδος.

Παράδειγμα 4^ο:

Η επιχείρηση «ΕΨΙΛΟΝ» Ο.Ε. παρέχει στον εργαζόμενο «Κ» μισθωμένη κατοικία για χρονικό διάστημα ενός έτους. Το ύψος του μισθώματος ανέρχεται σε 350 ευρώ. Ο εργαζόμενος «Κ» θα φορολογηθεί ως εισόδημα από μισθωτή υπηρεσία για το ποσό των 4.200 ευρώ.

$$350 \times 12 \text{ μήνες} = 4.200\text{€}$$

Παράδειγμα 5^ο:

Έστω η επιχείρηση «ΚΑΠΑ» Ε.Ε. δίδει σε εργαζομένό της μια ιδιόκτητη κατοικία αντικειμενικής αξίας 120.000 ευρώ για χρονικό διάστημα 20 ημερών. Ο εργαζόμενος υποχρεούται να παραβρίσκεται σε υποκατάστημα της εταιρίας για να επιβλέπει τις εργασίες που πραγματοποιούνται σε αυτό.

Η συγκεκριμένη περίπτωση **δε** θεωρείται παροχή σε είδος, διότι ο εργαζόμενος έχει μεταβεί **προσωρινά** σε εγκατάσταση εκτός έδρας για τις ανάγκες της επιχείρησης.

3.6.: Παροχές άνω των 300€.

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 13, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις παραγράφους 2, 3, 4, και 5 του ίδιου άρθρου, 4172/2013, κάθε παροχή σε είδος που λαμβάνει ένας εργαζόμενος ή συγγενικό του πρόσωπο και κατά περίπτωση εταίρος ή

μέτοχος, προσαυξάνει το φορολογητέο εισόδημά από μισθωτές υπηρεσίες στην αγοραία αξία τους, με την προϋπόθεση η συνολική αξία τους να είναι άνω των 300 ευρώ ετησίως.

Με τον όρο αγοραία αξία θεωρείται το κόστος της παροχής με το οποίο επιβαρύνεται ο εργοδότης και επιβεβαιώνεται από τα δικαιολογητικά που προβλέπει ο νόμος, τα οποία καταχωρούνται στα βιβλία της επιχείρησης. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι οι παροχές που λαμβάνει ο εργαζόμενος ή συγγενικό του πρόσωπο προσμετρούνται στο φορολογητέο εισόδημα από μισθωτή εργασία, εάν και μόνο η συνολική αξία των παροχών αυτών υπερβαίνει το ποσό των 300 ευρώ ανά φορολογικό έτος. Εξάιρεση αποτελούν τα στελέχη εταιριών όπου το όριο των 300 ευρώ, λειτουργεί ως αφορολόγητο και θα φορολογηθούν μόνο για το υπερβάλλον.

Τέλος, σημειώνεται ότι οι παροχές που λαμβάνουν τρίτα πρόσωπα που δεν έχουν εργασιακή σχέση με την επιχείρηση, δεν καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του άρθρου 13. Αν παρ' όλα αυτά χορηγηθεί κάποια παροχή προς αυτά τα πρόσωπα, πρέπει να δοθεί στην επιχείρηση νόμιμο παραστατικό το οποίο να δικαιολογεί την παροχή.

Αναλυτικότερα, η ΠΟΛ. 1219/2014 [4] αναφέρει 6 περιπτώσεις παροχών σε εργαζομένους ή συγγενικά τους πρόσωπα, οι οποίες προσαυξάνουν τις ετήσιες αποδοχές.

Περίπτωση 1^η: Δωροεπιταγές.

Παροχή σε είδος από τις χορηγηθείσες δωροεπιταγές θεωρείται η αξία από την αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών που εκπροσωπούν τα χορηγούμενα κουπόνια.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία ΑΛΦΑ» Ο.Ε. δίδει το 2017 δωροεπιταγή αξίας 500 ευρώ σε στέλεχός της που μπορεί να εξαργυρωθεί σε συμβεβλημένο super market. Ως παροχή σε είδος θα θεωρηθεί το ποσό των 200 (500-300) ευρώ, διότι λόγω της θέσης του, τα 300 λειτουργούν ως αφορολόγητο.

Παράδειγμα 2^ο:

Η επιχείρηση «ΒΗΤΑ» Α.Ε. χορήγησε το 2017 δωροεπιταγές στους εργαζομένους της αξίας 100 ευρώ. Το ποσό αυτό δεν θεωρείται παροχή σε είδος, διότι δεν πληροί το κριτήριο του γενικού κανόνα της παραγράφου 1 του άρθρου 13.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «ΛΑΜΔΑ» Ε.Π.Ε. παρείχε το 2017, στον διευθυντή πωλήσεων της εταιρίας δωροεπιταγή της τάξεως των 450 ευρώ για συμβεβλημένο πολυκατάστημα ηλεκτρικών ειδών. Το ποσό που θα προσμετρηθεί ως εισόδημα από μισθωτή εργασία είναι τα 150 (450-300) ευρώ, διότι δίδεται σε στέλεχος της εταιρίας.

Περίπτωση 2^η: Διατακτικές επιταγές.

Ορίζεται ότι δύναται να χορηγηθούν δωρεάν διατακτικές, όπου η αξία τους θεωρείται παροχή, για την αγορά αγαθών ή τη λήψη υπηρεσιών από συμβεβλημένα καταστήματα. Ειδικότερα αναφέρεται ότι στις **διατακτικές σίτισης** θα πρέπει να υπερβαίνουν τα 6 ευρώ ανά εργάσιμη ημέρα σύμφωνα με την περίπτωση ζ' της παρ.

1 του άρθρου 14 του ν. 4172/2013 για να υπολογίζονται στο εισόδημα από μισθωτή εργασία.

Παράδειγμα 1ο:

Εργαζόμενος λαμβάνει διατακτικές σίτισης για όλο το έτος 2017 αξίας 7,5 ευρώ ανά εργάσιμη ημέρα. Έστω ότι ο εργαζόμενος δουλεύει 20 ημέρες το μήνα, επομένως θα χορηγηθούν 20 διατακτικές το μήνα (20 ημ. x 7,5€ = 150€). Επομένως, το ποσό που θα συμπεριληφθεί στα έξοδα μισθοδοσίας της εταιρίας είναι 1800 ευρώ (150€ x 12 μήνες).

Παράδειγμα 2ο:

Εταιρία παρέχει σε εργαζόμενο της, διατακτικές για την λήψη υπηρεσιών από συμβεβλημένο καθαριστήριο αξίας 10 ευρώ για τρεις μέρες την εβδομάδα για όλο το έτος 2017. Ως παροχή σε είδος θα θεωρηθεί το ποσό των 1440 ευρώ, το οποίο προκύπτει ως εξής:

10€ x 3 ημ. = 30€ την εβδομάδα.

30€ x 4 εβδ. = 120€ τον μήνα.

120€ x 12 μην. = 1440€ το έτος.

Παράδειγμα 3ο:

Επιχείρηση χορηγεί σε υπάλληλό της, για το έτος 2017, διατακτικές σίτισης αξίας 5 ευρώ ανά εργάσιμη μέρα (5 x 25 x 12 = 1.500€). Το συγκεκριμένο ποσό εκπίπτει ως έξοδο της επιχείρησης και δεν θεωρείται παροχή σε είδος, διότι οι διατακτικές δεν υπερβαίνουν τα 6 ευρώ ανά εργάσιμη μέρα.

Περίπτωση 3^η: Χρήση εταιρικών πιστωτικών καρτών.

Η παραχώρηση εταιρικής πιστωτικής κάρτας προς τους εργαζόμενους, όταν χρησιμοποιείται αποκλειστικά για δαπάνες που καλύπτουν προσωπικές ή οικογενειακές ανάγκες, καθώς και οποιεσδήποτε συναλλαγές που δεν σχετίζονται με το συμφέρον της επιχείρησης, θεωρείται παροχή σε είδος και το κόστος τους καλύπτεται εξ' ολοκλήρου από τον εργοδότη.

Ειδικότερα, σε όλες τις παραπάνω δαπάνες επιβάλλεται η έκδοση τιμολογίου από τον αντισυμβαλλόμενο, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό και θα καταχωρηθεί στα βιβλία της επιχείρησης. Σε κάθε περίπτωση θα λαμβάνεται υπ' όψιν το περιεχόμενο του τιμολογίου και θα κρίνεται αναλόγως εάν αφορά προσωπική δαπάνη του εργαζόμενου ή δαπάνη για την επιχείρηση.

Παράδειγμα 1ο:

Η εταιρία «ΕΨΙΛΟΝ» Α.Ε. παρέχει σε ένα εταίρο της εταιρική πιστωτική κάρτα για το έτος 2017. Ο εταίρος μέσα στο έτος πραγματοποιεί αγορές συνολικού ποσού 800€. Από το περιεχόμενο των τιμολογίων προκύπτει ότι τα 420 ευρώ αφορούν την εξυπηρέτηση των αναγκών της εταιρίας, ενώ τα υπόλοιπα 380 ευρώ αποτελούν προσωπικές δαπάνες του εταίρου. Άρα, το τελικό ποσό που θα συμπεριλάβει η εταιρία ως έξοδα μισθοδοσίας θα είναι 380 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο:

Ένα στέλεχος εταιρίας έχει λάβει εταιρική πιστωτική κάρτα με δυνατότητα χρησιμοποίησής της και για τις προσωπικές του δαπάνες. Μετά από έλεγχο των παραστατικών που πραγματοποιήθηκε, από τα 1000 ευρώ, τα 200 ευρώ έγιναν προς όφελος της επιχείρησης, τα 350 ευρώ για προσωπικές ανάγκες και τα υπόλοιπα αφορούν δαπάνες εστίασης. Οπότε οι συνολικές δαπάνες που αφορούν προσωπικές ανάγκες είναι 800 ευρώ ($350 + 450 = 800$) και τα οποία θεωρούνται παροχή σε είδος.

Βέβαια σε αυτήν την περίπτωση, εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες εστίασης, εάν γίνει εξωτερικός έλεγχος, είναι δύσκολο να ξεκαθαριστεί αν οι δαπάνες αυτές αφορούν την επιχείρηση ή το στέλεχος.

Παράδειγμα 3^ο:

Η επιχείρηση «ΖΗΤΑ» Α.Ε. δίδει εταιρική πιστωτική κάρτα σε έναν εργαζόμενο της για το 2017. Κατά την διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν δαπάνες ύψους 600 ευρώ από τα οποία, 200 ευρώ αφορούσαν προσωπικά έξοδα και 400 ευρώ δαπάνες για την εξυπηρέτηση των αναγκών της επιχείρησης. Επειδή οι προσωπικές δαπάνες δεν ξεπερνούν το όριο των 300 ευρώ, δεν θα προσμετρηθούν στο εισόδημα από μισθωτή εργασία του εργαζομένου.

Περίπτωση 4^η: Εκπτώσεις ή δωρεάν παροχές από τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας κ.λπ.

Το όφελος που θα λάβουν από την παροχή ορισμένης ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας, τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, νερού, φυσικού αερίου και συνδρομητικών καναλιών αντίστοιχα με έκπτωση στο τιμολόγιο ή άνευ ανταλλάγματος, οι εργαζόμενοι, διευθυντές, διαχειριστές, τα μέλη διοίκησης και οι συνταξιούχοι θεωρείται παροχή σε είδος και θα συμπεριληφθεί στη βεβαίωση αποδοχών τους.

Παράδειγμα 1^ο:

Η Επιχείρηση Ηλεκτρικής Ενέργειας παρέχει στον διευθυντή της έκπτωση στο τιμολόγιο για το έτος 2017. Η αξία προ έκπτωσης του τιμολογίου είναι 900 ευρώ, ενώ το ποσοστό της έκπτωσης είναι 45% ($700 \times 0,45 = 405$). Στις αποδοχές του διευθυντή θα συμπεριληφθούν τα 105 ($405-300$) ευρώ και θα φορολογηθούν ως παροχή σε είδος.

Παράδειγμα 2^ο:

Ένας συνταξιούχος εταιρίας παροχής φυσικού αερίου λαμβάνει συνολική έκπτωση αξίας 350 ευρώ στα τιμολόγια, όπου η αρχική αξία τους ήταν 600 ευρώ για το έτος 2017. Επομένως, το ποσό που θα συμπεριλάβει η εταιρία στα έξοδα μισθοδοσίας της για τον συνταξιούχο είναι 350 ευρώ.

Παράδειγμα 3^ο:

Εργαζόμενος σε εταιρία παροχής ύδρευσης λαμβάνει το προνόμιο μη πληρωμής των τιμολογίων για το έτος 2017. Η συνολική τους αξία είναι 180 ευρώ. Το ποσό αυτό δεν θα συμπεριληφθεί στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, διότι δεν ξεπερνάει τα 300 ευρώ ετησίως.

**Περίπτωση 5^η: Πληρωμές φροντιστηρίων, παιδικών σταθμών,
διδάκτρων, συνδρομών και ιατρικών εξόδων.**

Ως παροχή σε είδος θεωρείται η κάλυψη δαπανών που πραγματοποιείται απευθείας από τους εργοδότες σε τρίτα πρόσωπα και αφορά:

- έξοδα διδασκτρων σε φροντιστήρια, σχολεία, βρεφονηπιακούς σταθμούς και κατασκηνώσεις,
- έξοδα συμμετοχής σε ημερίδες, προγράμματα ή σεμινάρια εκπαίδευσης, επιμόρφωσης ή επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και την κάλυψη συνδρομών σε περιοδικά και επιμελητήρια που **δεν** αφορούν το αντικείμενο της εργασίας τους ή το επίπεδο της θέσης που κατέχουν,
- την κάλυψη συνδρομών σε γυμναστήρια, λέσχες κ.λπ.,
- την κάλυψη ιατρικών τους εξόδων (π.χ. check up).

Τέλος, συμπεριλαμβάνεται το όφελος που προέρχεται από την δωρεάν φοίτηση ή έκπτωση στα δίδακτρα των τέκνων των εργαζομένων, των διαχειριστών, των διευθυντών και των μελών διοίκησης ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων.

Παράδειγμα 1^ο:

Η επιχείρηση «ΟΜΙΚΡΟΝ» Ε.Π.Ε. καλύπτει τα δίδακτρα φροντιστηρίου των τέκνων ενός εργαζόμενου για το έτος 2017. Τα δίδακτρα καταβάλλονται απ' ευθείας από την επιχείρηση και ανέρχονται στο ποσό των 1500 ευρώ ετησίως. Οπότε το ποσό που θεωρείται ως παροχή σε είδος είναι 1500 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο:

Η επιχείρηση «ΣΙΓΜΑ» Α.Ε. που δραστηριοποιείται στο χώρο της εστίασης καλύπτει τα έξοδα συμμετοχής ενός εταίρου σε σεμινάριο που αφορά τον αθλητισμό συνολικής αξίας 400 ευρώ. Η εταιρία θα συμπεριλάβει στα έξοδα μισθοδοσίας της το ποσό των 400 ευρώ, διότι το περιεχόμενο του σεμιναρίου δεν συνάδει με το αντικείμενο της εταιρίας.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «ΘΗΤΑ» Ε.Π.Ε. ανέλαβε τα έξοδα της χειρουργικής επέμβασης και νοσηλείας σε εργαζόμενο της. Το συνολικό κόστος ανήλθε στα 1.200 ευρώ. Η συγκεκριμένη δαπάνη, για το ποσό των 1200 ευρώ αποτελεί παροχή σε είδος για τον εργαζόμενο της.

Περίπτωση 6^η: Κινητά τηλέφωνα.

Η χορήγηση εταιρικών συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας σε εργαζόμενους, διευθυντές, διαχειριστές και μέλη διοίκησης, κατά το ποσό που ξεπερνάει το κόστος του προγράμματος χρήσης, λαμβάνεται υπ' όψιν ως παροχή σε είδος. Το παραπάνω προϋποθέτει το υπερβάλλον ποσό να αφορά χρήση για προσωπικούς σκοπούς και όχι για την εξυπηρέτηση αναγκών της επιχείρησης. Η συγκεκριμένη προϋπόθεση ορίζεται, διότι πλήθος επιχειρήσεων αναλαμβάνουν τις δαπάνες για αυτή την παροχή προκειμένου να επιτύχουν αύξηση του επιπέδου των υπηρεσιών τους και μετά το πέρας του καθημερινού ωραρίου εργασίας των υπαλλήλων τους.

Για να προσδιοριστεί το κατά πόσο η χρήση του υπερβάλλοντος ποσού γίνεται για προσωπικούς ή επαγγελματικούς λόγους, είναι απαραίτητο να πραγματοποιείται ανάλυση του λογαριασμού που έχει εκδοθεί από την εταιρία κινητής τηλεφωνίας. Εναλλακτικά, ο διαχωρισμός μπορεί να στηριχτεί σε βεβαίωση του εργοδότη που να δηλώνει το ετήσιο ποσό που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες της επιχείρησης. Σε μερικές περιπτώσεις που δεν είναι εφικτός ο διαχωρισμός από την εταιρία κινητής τηλεφωνίας ή ο εργοδότης αδυνατεί να χορηγήσει τη σχετική βεβαίωση, τότε ολόκληρο το υπερβάλλον ποσό θεωρείται παροχή σε είδος.

Διευκρινίζεται ότι, αν παρέχονται περισσότερες από μία συσκευές ή εταιρικές συνδέσεις, τότε το συνολικό ποσό των επιπρόσθετων συσκευών και εταιρικών συνδέσεων προσμετρείται στο φορολογητέο εισόδημα των δικαιούχων.

Παράδειγμα 1^ο:

Επιχείρηση παρέιχε σε εργαζόμενο της κινητό τηλέφωνο καλύπτοντάς του το μηνιαίο πακέτο σύνδεσης αξίας 80 ευρώ (80€ x 12 μήνες = 960€ ετησίως). Τελικά, για το 2017 η επιχείρηση πλήρωσε 1.300 ευρώ. Εφόσον, ο εργαζόμενος υπερέβη το προκαθορισμένο ποσό του πακέτου, έγινε ανάλυση στο υπερβάλλον (1.300 – 960 = 440) και προέκυψε ότι τα 100 ευρώ έγιναν προς όφελος της επιχείρησης, ενώ τα υπόλοιπα 340 ευρώ για προσωπικούς σκοπούς. Επομένως, ως παροχή σε είδος για τον εργαζόμενο θεωρείται το ποσό των 340 ευρώ (440 – 100 = 340).

Παράδειγμα 2^ο:

Αν στο **παράδειγμα 1** δεν υπάρχει η δυνατότητα ανάλυσης λογαριασμού, τότε το σύνολο του υπερβάλλον ποσού που προκύπτει (440 ευρώ), θα θεωρηθεί παροχή σε είδος για τον εργαζόμενο.

Παράδειγμα 3^ο:

Εταιρία παρέχει σε εταίρο της συσκευή κινητής τηλεφωνίας, καλύπτοντάς του δύο πακέτα σύνδεσης. Οι λογαριασμοί του πρώτου πακέτου ανήλθαν ετησίως στο ποσό των 1.200 ευρώ, ενώ στο δεύτερο στο ποσό των 800 ευρώ. Η εταιρία καλύπτει το λογαριασμό **μόνο** του πρώτου πακέτου έως τα 850 ευρώ, διότι **η συνολική αξία των επιπρόσθετων συσκευών και εταιρικών συνδέσεων θεωρείται παροχή σε είδος**.

Άρα, το συνολικό ποσό που θα ληφθεί υπ' όψιν ως παροχή σε είδος για τον εταίρο, θα είναι:

$$1.200 - 850 = 350$$

$$800 + 350 = \underline{1.150}$$

3.7.: Περιπτώσεις που δεν θεωρούνται παροχή σε είδος.

Τέλος, αναφέρονται περιπτώσεις που **δεν** φορολογούνται ως παροχές σε είδος, που χορηγούνται σε όλο το εργατοϋπαλληλικό προσωπικό της επιχείρησης, βάσει της επιχειρησιακής συλλογικής σύμβασης, δεδομένου ότι οι συγκεκριμένες παροχές χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της επιχείρησης. Ειδικότερα αυτές είναι:

- οι παροχές που αφορούν την ασφάλεια, την υγιεινή καθώς και την χορήγηση τροφής στον εργασιακό χώρο,
- η χορήγηση γάλακτος,

- η φύλαξη των τέκνων των παιδιών στο χώρο εργασίας,
- η παραχώρηση στολής εργασίας, καθώς και οι παροχές που απαιτούνται για την εκτέλεση της εργασίας,
- οι διατακτικές έως 6 ευρώ,
- η χορήγηση θέσης στάθμευσης,
- η κάλυψη δαπανών ή η αποκατάσταση ζημιών που αφορούν το αντικείμενο της εργασίας του εργαζόμενου,
- οι συμμετοχές σε συνέδρια που αφορούν το αντικείμενο εργασίας του υπαλλήλου,
- οι συνδρομές σε επαγγελματικά περιοδικά και επιμελητήρια,
- οι υποτροφίες που δίδονται από ιδιωτικά εκπαιδευτήρια σε εργαζομένους ή στα τέκνα τους,
- οι εταιρικές πιστωτικές κάρτες που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της επιχείρησης,
- η αξία του παγίου σύνδεσης κινητής τηλεφωνίας χωρίς να προϋποθέτει συγκεκριμένο αριθμό συνδέσεων για κάθε εργαζόμενο,
- η χορήγηση ηλεκτρονικών υπολογιστών, tablets κ.λπ., ακόμα και πέραν του εργάσιμου ωραρίου, διότι εξυπηρετεί λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης (π.χ. αύξηση παραγωγικότητας). Το παραπάνω ισχύει μόνο για μία συσκευή εργασίας ανά είδος.
- Τέλος, οι δαπάνες για την πρόσβαση στο διαδίκτυο από τις παραπάνω συσκευές.

Παράδειγμα 1^ο:

Επιχείρηση παρέχει σε εργαζομένο της, στολή εργασίας και λοιπό εξοπλισμό που είναι αναγκαία για την ομαλή εκτέλεση της εργασίας, αξίας 420 ευρώ. Το ποσό αυτό, δε προσαυξάνει το φορολογητέο εισόδημα του εργαζομένου, καθώς η συγκεκριμένη παροχή είναι απαραίτητη για να επιτευχθεί η εργασία.

Παράδειγμα 2^ο:

Ιδιωτικό εκπαιδευτήριο χορηγεί σε τέκνο ενός εργαζομένου του, υποτροφία αξίας 1.600 ευρώ για το έτος 2017. Το παρόν ποσό αποτελεί **εξαίρεση** και δε φορολογείται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία.

Παράδειγμα 3^ο:

Εταιρία παραχωρεί στους εργαζομένους της, ειδικό χώρο εντός του κτιρίου, για την φύλαξη των παιδιών τους. Η συγκεκριμένη παραχώρηση δεν λαμβάνεται ως εισόδημα για τους εργαζομένους.

Παράδειγμα 4^ο:

Επιχείρηση παρέχει σε εργαζόμενο της δύο tablets και ένα ηλεκτρονικό υπολογιστή, για να τα χρησιμοποιεί και πέραν του ωραρίου εργασίας. Ο υπολογιστής και το ένα tablet, δεν θεωρούνται παροχή, καθώς εξυπηρετούν τις ανάγκες της επιχείρησης και αυξάνουν την παραγωγικότητα του εργαζομένου. Όσον αφορά το δεύτερο tablet, θα συμπεριληφθεί στα έξοδα μισθοδοσίας της επιχείρησης, διότι ανά εργαζόμενο αντιστοιχεί μόνο ένα εργαλείο εργασίας ανά είδος.

ΜΕΡΟΣ Β' – ΕΚΠΙΠΤΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο:

4.1.: Γενικές προϋποθέσεις.

Σύμφωνα με τον νέο Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (άρθρο 22 νόμος 4172/2013) [1], λαμβάνοντας υπ' όψιν τις διατάξεις του άρθρου 23, όσον αφορά τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρηματικών δαπανών για όσους ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, είτε είναι φυσικά πρόσωπα, είτε νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, προβλέπει νέους κανόνες για την έκπτωση αυτών. Αναλυτικότερα:

- ***Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22, εκπίπτουν όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης ή κατά τις συνήθειες εμπορικές συναλλαγές της.***
Μπορεί να εμπίπτει κάθε δαπάνη που ο επιχειρηματίας θεωρεί απαραίτητη ασχέτως αν πραγματοποιείται βάσει νόμιμης ή συμβατικής υποχρέωσης και αφορά την υλοποίηση του επιχειρηματικού σκοπού, την ανάπτυξη των εργασιών, την άνοδο της θέσης της στην αγορά κ.λπ.
- ***Οι δαπάνες αφορούν πραγματικές συναλλαγές και η αξία τους δεν είναι κατώτερη ή ανώτερη της αγοραίας.***
Για να θεωρηθεί πραγματική η συναλλαγή δεν πρέπει να είναι εικονική ή μερικώς εικονική ή ανύπαρκτη. Για παράδειγμα, η δαπάνη που δεν έχει πραγματοποιηθεί αλλά έχει καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία ή αφορά συναλλαγή μη πραγματική ως προς το πρόσωπο, το είδος ή την αξία αυτής δεν εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 22. Σε περίπτωση που εκδοθεί εικονικό τιμολόγιο, ο καλόπιστος λήπτης του εικονικού φορολογικού στοιχείου έχει την δυνατότητα να εκπέσει αυτή την δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδα του (ΠΟΛ. 1071/2015) [13], ενώ για τον κακής πίστewς λήπτη απαγορεύεται.
- ***Να εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία απεικόνισης των συναλλαγών της περιόδου στην οποία αφορούν.***
- ***Να αποδεικνύονται με τα κατάλληλα δικαιολογητικά.***

Τέλος, στις γενικές προϋποθέσεις αναφέρεται και η εξόφληση των δαπανών μέσω τραπεζής ή με επιταγή. Αναγνωρίζονται όλες οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των 500 ευρώ, αν και εφόσον η εξόφληση γίνει μερικώς ή εξ' ολοκλήρου μέσω τραπεζικής πληρωμής. Σε περίπτωση που η αξία την συναλλαγής είναι κάτω των 500 ευρώ, δεν είναι απαραίτητη η χρήση τραπεζικών μέσων πληρωμής.

Επιπλέον, ως τραπεζικό μέσο πληρωμής θεωρείται και η καταβολή σε λογαριασμό του προμηθευτή που τηρείται στο πιστωτικό ίδρυμα «PayPal (Europe) S.ar.l. et Cie, S.C.A.» (ΔΕΑΦ Β 1068191 ΕΞ 2016) [14].

4.2.: ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΠΤΙΠΤΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ.

4.2.: Μισθοί και ασφαλιστικές εισφορές.

Σε περίπτωση καταβολής μισθών λαμβάνονται υπ' όψιν ως εκπιπτόμενες δαπάνες, ακόμα και αν δεν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες εκπίπτουν μόνο όταν καταβληθούν εντός την νόμιμης προθεσμίας ή τυχόν παράτασής της, ακόμα και σε επόμενο φορολογικό έτος (άρθρο 23, περ γ' ν. 4172/2013). Αν η πληρωμή των ασφαλιστικών εισφορών γίνει εκπρόθεσμα, τότε εκπίπτει κατά το έτος καταβολής της, ανεξαρτήτως το έτος που αφορούν. Τέλος, οι εκπρόθεσμες ασφαλιστικές εισφορές, του 2014 και έπειτα, που έχουν ενταχθεί σε ρύθμιση, θα εκπέσουν κατά την ημερομηνία καταβολής την εκάστοτε δόσης (ΠΟΛ. 1113/2015) [15].

- **Ασφαλιστικές εισφορές μελών Ο.Ε., Ε.Ε., αστικών εταιριών.**

Οι ασφαλιστικές εισφορές μέλους Ο.Ε., Ε.Ε. ή αστικής εταιρίας, που παράλληλα ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω ατομικής επιχείρησης, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής του επιχείρησης. Σε περίπτωση που η ατομική του επιχείρηση είναι σε αδράνεια ή δεν έχει συσταθεί, τότε οι εισφορές εκπίπτουν από την εταιρεία που είναι μέλος. Τέλος, όταν συμμετέχει σε περισσότερες προσωπικές εταιρίες, οι ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν από την εταιρία την οποία έχει τις μεγαλύτερες απολαβές.

- **Ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε., εταιρών, διαχειριστών Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.**

1. Οι ασφαλιστικές εισφορές **εταίρων** Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που ταυτόχρονα ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω ατομικής επιχείρησης εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής τους επιχείρησης. Εφόσον δεν υπάρχει ατομική επιχείρηση και παράλληλα οι αμοιβές που λαμβάνονται από την Ε.Π.Ε ή Ι.Κ.Ε. θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές θα εκπέσουν από το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.
2. Οι ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε. ή διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε., στην περίπτωση που δεν ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, δεν συμμετέχουν στο κεφάλαιο των παραπάνω εταιριών και οι αμοιβές που λαμβάνουν θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, τότε εκπίπτουν από το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Τέλος, αν τα παραπάνω πρόσωπα ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω ατομικής επιχείρησης, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές θα εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής επιχείρησης.

- **Ασφαλιστικές εισφορές εταιρών – διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε., μελών Δ.Σ. Α.Ε. με συμμετοχή άνω του 3% στο μετοχικό κεφάλαιο.**

1. Οι ασφαλιστικές εισφορές εταιρών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε. που παράλληλα είναι διαχειριστές και δεν λαμβάνουν αμοιβή, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των παραπάνω εταιριών.
2. Οι ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε. που συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της με ποσοστό άνω του 3% (άρα προϋποθέτει να ασφαλιστεί

στον ΕΦΚΑ) δεν λαμβάνει κάποια αμοιβή λόγω της ιδιότητας του και δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα τότε δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Α.Ε. (ΠΟΛ. 1094/2016) [16].

Ασφαλιστικές εισφορές μελών Ο.Ε., Ε.Ε., αστικών εταιριών – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΔΕΛΤΑ» Ο.Ε. απαρτίζεται από τρία μέλη, τον Α, Β και Γ, εκ των οποίων ο Β ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω ατομικής επιχείρησης. Οι ασφαλιστικές εισφορές που του αντιστοιχούν είναι 2.040 ευρώ. Οι παραπάνω ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν εξ' ολοκλήρου από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής επιχείρησης.

Παράδειγμα 2^ο:

Στο παραπάνω παράδειγμα, το μέλος Γ εκτός από την εταιρία «ΔΕΛΤΑ» Ο.Ε. συμμετέχει επίσης και στην εταιρία «ΕΨΙΛΟΝ» Ε.Ε., ενώ η ατομική του επιχείρηση βρίσκεται σε αδράνεια. Από την «ΔΕΛΤΑ» λαμβάνει αμοιβές 20.000 ευρώ ετησίως και από την «ΕΨΙΛΟΝ» 14.000 ευρώ. Οι ασφαλιστικές εισφορές ανέρχονται στο ποσό των 5.000 ευρώ, το οποίο θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της «ΔΕΛΤΑ» από την οποία λαμβάνει την υψηλότερη αμοιβή.

Ασφαλιστικές εισφορές μελών Δ.Σ. Α.Ε., εταιριών, διαχειριστών Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε. – Παραδείγματα.

Παράδειγμα 1^ο:

Ο «Κ» είναι εταίρος στην επιχείρηση «ΖΗΤΑ» Ε.Π.Ε. και παράλληλα ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω ατομικής επιχείρησης. Οι ασφαλιστικές εισφορές του «Κ» θα εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα της ατομικής του επιχείρησης. Σε περίπτωση που ο «Κ» δεν είχε ατομική επιχείρηση, οι αμοιβές θα που λάμβανε από την «ΖΗΤΑ» θα θεωρούνταν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και οι ασφαλιστικές εισφορές θα ήταν εκπεστές από αυτό, στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1).

Παράδειγμα 2^ο:

Ο «Λ» είναι μέλος Δ.Σ. στην εταιρία «ΓΙΩΤΑ» Α.Ε. και παράλληλα μέτοχος. Οι αμοιβές που έλαβε για τις υπηρεσίες του, θεωρούνται αμοιβές από μισθωτή εργασία. Αν ο «Λ» είχε ατομική επιχείρηση, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές των παραπάνω αμοιβών θα ήταν εκπεστές από την ατομική επιχείρηση, ενώ αν δεν είχε ατομική επιχείρηση τότε θα ήταν εκπεστές από το εισόδημά του από μισθωτή εργασία.

Ασφαλιστικές εισφορές εταιριών – διαχειριστών Ε.Π.Ε. ή Ι.Κ.Ε., μελών Δ.Σ. Α.Ε. με συμμετοχή άνω του 3% στο μετοχικό κεφάλαιο – Παράδειγμα.

Παράδειγμα:

Μέλος Δ.Σ. στην εταιρία «ΚΑΠΑ» Α.Ε. το οποίο μετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο με ποσοστό 7%, δεν λαμβάνει αμοιβή λόγω της ιδιότητας του και δεν ασκεί

επιχειρηματική δραστηριότητα, τότε οι ασφαλιστικές εισφορές δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της Α.Ε.

4.3.: Αμοιβές μελών προσωπικών και αστικών εταιριών.

Οι αμοιβές που λαμβάνουν τα μέλη και οι διαχειριστές Ε.Π.Ε., καθώς και αμοιβές εκπροσώπων και εταιρών Ο.Ε. και Ε.Ε, για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, βάσει της ιδιότητας του προς τις άνω, εξομοιώνονται με τις αμοιβές διευθυντών ή μελών Δ.Σ. ή οποιουδήποτε νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας. Οι εν λόγω υπηρεσίες αποτελούν συνακόλουθη εργασιακή σχέση και οι αμοιβές λαμβάνονται υπόψη ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της προσωπικής ή αστικής εταιρίας. (εγγρ. ΔΕΑΦΑ 106780 ΕΞ 2015) [17].

Όσον αναφορά τις αμοιβές φυσικού προσώπου μέλους προσωπικής ή αστικής εταιρίας που δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα και έχει απολαβές λόγω της συμμετοχής του στην εταιρία, δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα.(ΠΟΛ. 1113/2015) [15].

Παράδειγμα 1^ο:

Μια ομάδα λογιστών, που δεν ασκούν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα, έχουν ιδρύσει ομόρρυθμη εταιρία με σκοπό την παροχή λογιστικών υπηρεσιών. Η αμοιβή που λαμβάνει ο ένας εκ των εταιρών για τις λογιστικές υπηρεσίες που παρέχει προς την ίδια την εταιρία, θεωρείται ως έξοδο μισθοδοσίας και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας.

Παράδειγμα 2^ο:

Οι αμοιβές που λαμβάνουν οι λογιστές της παραπάνω εταιρίας, για τις υπηρεσίες που προσφέρουν προς τους πελάτες της, δεν μπορούν να εκπέσουν διότι αποτελούν συνεισφορά προς την εταιρία.

4.4.: Διαφημιστικές δαπάνες.

Σε διαφημίσεις που πραγματοποιούνται με οποιοδήποτε τρόπο και μορφή σε χώρους εντός των διοικητικών ορίων του εκάστοτε δήμου ή κοινότητας επιβάλλεται τέλος διαφημίσεων υπέρ αυτών. Ο συντελεστής του τέλους προσδιορίζεται σύμφωνα με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου ανά περιοχή και κατηγορία ως εξής:

- Για διαφημίσεις που πραγματοποιούνται με δώρα, ημερολόγια, έντυπα, κάθε είδους παραστάσεις ή λέξεις σε αυτοκόλλητα ή είδη με διαφημιστικές παραστάσεις ή λέξεις ή με άλλο παρόμοιο τρόπο, αλλά και για διαφημίσεις με εναέριο τρόπο το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της δαπάνης διαφήμισης.
- Η διαφήμιση που γίνεται από την προβολή των προϊόντων εντός των καταστημάτων με την τοποθέτηση τους σε ειδικά σημεία είτε με έντυπα, δώρα, επιγραφές κάθε είδους, είτε με άλλο παρόμοιο μέσο υπόκειται σε τέλος διαφήμισης 2%, και υπολογίζεται βάση των εκδιδόμενων τιμολογίων.

Η πληρωμή του τέλους διαφήμισης πραγματοποιείται πάντοτε από τον διαφημιζόμενο σε οποιοδήποτε γραφείο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων

που λειτουργεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), η οποία δικαιολογείται από το ανάλογο παραστατικό (διπλότυπο) και δικαιολογείται ως δαπάνη διαφήμισης. Για να αναγνωρισθεί η συνολική δαπάνη διαφήμισης ως έξοδο και να εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα, θα πρέπει η εξόφληση των τελών διαφήμισης να είναι **εμπρόθεσμα**, δηλαδή μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος (ΠΟΛ 1113/2015) [15].

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΑΛΦΑ» Α.Ε. προβαίνει σε συμφωνία με την εφημερίδα «ΝΕΑ» προκειμένου να διανεμηθεί ένθετο φυλλάδιο με σκοπό την διαφήμισή της. Η αξία της εν λόγω διαφήμισης ανέρχεται σε 500 ευρώ, επομένως το τέλος διαφήμισης που αναλογεί είναι 10 ευρώ (500 x 2%). Η «ΑΛΦΑ» εξοφλεί το τέλος διαφήμισης εμπρόθεσμα, άρα θα εκπέσει όλο το ποσό της δαπάνης (500€) από τα ακαθάριστα έσοδά της, καθώς και το τέλος διαφήμισης (10€).

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΒΗΤΑ» Ο.Ε., προκειμένου να διαφημίσει ένα καινούριο της προϊόν οργανώνει μια εκδήλωση στον χώρο του καταστήματός της με συνολικό κόστος 2.500 ευρώ, με αντίστοιχο τέλος διαφήμισης 50 ευρώ (2.500 x 2%). Η πληρωμή του τέλους πραγματοποιείται εντός των προθεσμιών, οπότε η συνολική δαπάνη που θα εκπέσει η εταιρία θα είναι 2.550 ευρώ.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «ΔΕΛΤΑ» Ε.Ε. με σκοπό να αυξήσει τις πωλήσεις ενός προϊόντος της προβαίνει σε διανομή δοκιμαστικών προϊόντων αξίας 1.000 ευρώ, το υπολογιζόμενο τέλος διαφήμισης είναι 20 ευρώ (1000 x 2%) το οποίο δεν κατάφερε να το εξοφλήσει εντός της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης. Επομένως, η εταιρία **δεν** μπορεί να εκπέσει το κόστος των 1.000 ευρώ.

4.5.: Φόροι ακινήτων.

Οι φόροι ακινήτων που επιβαρύνουν την επιχείρηση αναγνωρίζονται ως εκπεστέοι.

Παράδειγμα:

Η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Α.Ε. έχει στην κατοχή της ένα ακίνητο, στο οποίο αντιστοιχεί φόρος 500 ευρώ. Το ποσό αυτό θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδά της.

4.6.: Δωρεές.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την εγκύκλιο 1113/2015, οι δαπάνες για την διενέργεια δράσεων στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, αναγνωρίζονται ως δαπάνες για το συμφέρον της επιχείρησης και άρα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΟΜΙΚΡΟΝ» Ο.Ε. που ειδικεύεται στην κατασκευή υπολογιστών, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, δωρίζει σε φροντιστήριο 15 φορητούς υπολογιστές συνολικής αξίας 5.250 ευρώ. Το ποσό αυτό εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «DOG» Α.Ε. η οποία δραστηριοποιείται στον κλάδο των ζωοτροφών, προσφέρει 50 σακούλες τροφή αξίας 1.000 ευρώ στη τοπική φιλοζωική οργάνωση. Το ανωτέρω ποσό θα εκπέσει στο σύνολό του διότι πραγματοποιείται στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «CLOTHES» Α.Ε. που εμπορεύεται στο χώρο της αθλητικής ένδυσης προβαίνει σε δωρεά αθλητικών εμφανίσεων αξίας 2.000 ευρώ σε αθλητικό σωματείο. Το ποσό των 2.000 ευρώ αναγνωρίζεται ως δαπάνη για το συμφέρον της επιχείρησης οπότε και εκπίπτει.

4.7.: Δάνεια.

Οι τόκοι από τραπεζικά, διατραπεζικά και ομολογιακά δάνεια τα οποία εκδίδονται από Α.Ε., κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τους τόκους που θα προέκυπταν αν το επιτόκιο ήταν ίσο με το επιτόκιο των δανείων αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις που εκδίδει η τράπεζα την πλησιέστερη ημερομηνία πριν τον δανεισμό, εκπίπτουν. Επίσης οι τόκοι που προκύπτουν από τραπεζικά δάνεια εκπίπτουν χωρίς ιδιαίτερες προϋποθέσεις. Τέλος, οι τόκοι που καταβάλλονται από την επιχείρηση που έχει λάβει στεγαστικό δάνειο, θεωρείται ως δαπάνη για το συμφέρον την επιχείρησης.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΛΑΜΔΑ» Α.Ε. λαμβάνει από την τράπεζα «BANK» Α.Ε., στεγαστικό δάνειο ύψους 250.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο 5%. Η κατάσταση που εκδίδει η Τράπεζα της Ελλάδος για δάνεια αλληλόχρεων λογαριασμών προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις πριν την ημερομηνία δανεισμού είναι 3%. Επομένως, οι τόκοι που θα σημειωθούν στις εκπιπτόμενες δαπάνες είναι 5.000 ανά έτος (250.000 x 5% - 250.000 x 3%).

Παράδειγμα 2^ο:

Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα «BANK» Α.Ε. εκδίδει ομολογιακό δάνειο ύψους 120.000 ευρώ με επιτόκιο 7%, ενώ το επιτόκιο που εκδίδει η Τράπεζα της Ελλάδος είναι 4%. Άρα, το ποσό των τόκων που θα προκύψει θα είναι 3.600 ευρώ (120.000 x 7% - 120.000 x 4%) και θα εκπέσει στο σύνολό του από τα ακαθάριστα έσοδα του ιδρύματος.

Παράδειγμα 3^ο:

Η εταιρία «ΩΜΕΓΑ» Α.Ε. λαμβάνει δάνειο ύψους 80.000 ευρώ με επιτόκιο 2% ενώ το επιτόκιο σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος είναι 3%. Εφόσον το επιτόκιο της Τράπεζας της Ελλάδος είναι μικρότερο από το επιτόκιο που δανείζεται η εταιρία, τότε δεν υφίσταται δαπάνη.

4.8.: Ασφάλιστρα.

Τα ασφάλιστρα που καταβάλλονται από τον εργαζόμενο ή τον εργοδότη για λογαριασμό του εργαζόμενου και αφορούν ομαδικά συνταξιοδοτικά συμβόλαια ή ομαδικών ασφαλιστρών ζωής, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. Επιπλέον, εκπίπτει η καταβολή των ασφαλιστρών από τον εργοδότη, για την κάλυψη ιατροφαρμακευτικής, νοσοκομειακής περίθαλψης ή την κάλυψη κινδύνου ζωής του προσωπικού, καθώς και την αδυναμία σύνταξης ασφαλιστηρίου συμβολαίου έως το ποσό των 1.500 ευρώ ετησίως ανά εργαζόμενο. Σε περίπτωση που το ποσό αυτό ξεπερνιέται, τότε το υπερβάλλον θεωρείται μισθός του υπαλλήλου. Τέλος, οι παραπάνω δαπάνες θεωρούνται παραγωγικές, καθώς αυξάνονται τα κίνητρα των εργαζομένων για πιο αποτελεσματική και σταθερή εργασία.

Παράδειγμα 1^ο:

Εργοδότης, καταβάλλει ετησίως 5.000 ευρώ για την κάλυψη νοσοκομειακής περίθαλψης που αφορά 4 εργαζομένους του. Το παραπάνω ποσό εκπίπτει στο σύνολό του διότι δεν ξεπερνά το ποσό των 1.500 ευρώ ανά εργαζόμενο.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Α.Ε., κατέβαλε στην ασφαλιστική εταιρία το ποσό των 9.000 ευρώ ετησίως για 8 εργαζομένους της ($9000/8 = 1150$ ανά εργαζόμενο), προκειμένου να καλύψει τον κίνδυνο ζωής του προσωπικού της. Το ανωτέρω ποσό θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας.

Παράδειγμα 3^ο:

Η ίδια εταιρία, το επόμενο έτος, λόγω οικονομικής αδυναμίας 6 εργαζομένων αποφάσισε να καλύψει εξ ολοκλήρου το ποσό των ασφαλιστηρίων συμβολαίων τους το οποίο ανερχόταν σε ύψος 11.000 ευρώ. Το ποσό αυτό επιμερίζεται ισόποσα στους 6 εργαζομένους και αφού υπερβαίνει τα 1.500 ευρώ στον καθένα ($11.000 / 6 = 1.833,33$), θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της τα 9.000 ευρώ ($1.500 \times 6 = 9.000$).

4.9.: Διατακτικές σίτισης.

Οι διατακτικές σίτισης έως 6 ευρώ, οι οποίες δεν θεωρούνται παροχή σε είδος, δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον τρόπο εξαργύρωσής τους, εντάσσονται ως προσωπικές καταναλωτικές δαπάνες και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης (έγγραφο ΔΕΑΦΒ 1121357 ΕΞ2015/2015) [18].

Παράδειγμα:

Η εταιρία «ΚΑΠΑ» Α.Ε. παρέχει στους εργαζομένους της διατακτικές σίτισης αξίας 5 ευρώ, οι οποίες μπορούν να εξαργυρωθούν σε συμβεβλημένα super markets. Εφόσον η αξία τους είναι κάτω από 6 ευρώ, δεν θεωρείται παροχή σε είδος και επομένως θα εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

4.10.: Εκπιπτόμενες δαπάνες από ασκούντες αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα.

Όσοι λαμβάνουν εισόδημα από αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως αν είναι υπόχρεοι στην τήρηση βιβλίων καθώς και στην ένταξη στο κανονικό ή στο ειδικό καθεστώς, τα ακαθάριστα έσοδα και κέρδη υπολογίζονται λογιστικά (με βάση τα τηρούμενα βιβλία και στοιχεία) και σύμφωνα με τον νέο ΚΦΕ (άρθρα 21 και 28). Ειδικότερα για τους αγρότες του ειδικού καθεστώτος, που δεν τηρούν βιβλία, τα κέρδη τους προσδιορίζονται από τα ανάλογα φορολογικά στοιχεία τα οποία πρέπει να έχουν στην κατοχή τους έως το χρόνο παραγραφής. Σε περίπτωση που έχουν πραγματοποιήσει λιανικές πωλήσεις, αυξάνουν τα ακαθάριστα έσοδα τους εφόσον έχουν την δυνατότητα να αποδειχθούν είτε με αποδείξεις είσπραξης, είτε με άλλο πρόσφορο μέσο (ΠΟΛ. 1116/2016) [20].

Οι δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα για τον προσδιορισμό των καθαρών κερδών, έχοντας τα απαιτούμενα παραστατικά, είναι οι εξής:

- αγορές πόρων ή νεογνών, λιπασμάτων και φαρμάκων,
- καλλιεργητικές δαπάνες,
- δαπάνες άρδευσης,
- κόστος καυσίμων και συντήρηση αγροτικών μηχανημάτων,
- αποσβέσεις πάγιου εξοπλισμού,
- τόκοι και έξοδα δανείων που σχετίζονται για την αγροτική εκμετάλλευση,
- ασφαλιστικές εισφορές,
- δαπάνες για ημερομίσθια εργατών.

Με βάση την ΠΟΛ 1041/2015 [19] και ΠΟΛ 1113/2015 [15] προϋπόθεση για την αναγνώριση του κόστους των αγροτικών ως εκπιπτόμενη δαπάνη είναι η χρήση του **εργοσήμου**. Εφόσον οι δαπάνες που πραγματοποιούνται αφορούν και μη αγροτική δραστηριότητα, θα πρέπει να γίνει επιμερισμός των κοινών δαπανών.

Παράδειγμα 1^ο:

Αγρότης συγκέντρωσε δαπάνες ύψους 9.000 ευρώ για το έτος 2017. Από αυτές, 3.000 ευρώ αφορούν καύσιμα, 4.000 ευρώ αγορές λιπασμάτων και φαρμάκων, 800 ευρώ δαπάνες άρδευσης και 1.200 ευρώ δαπάνες από super market. Μέτα από έλεγχο που πραγματοποιήθηκε, το ποσό που μπορεί να εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα του είναι 8.500 ευρώ. Τα υπόλοιπα 500 ευρώ δεν δύναται να εκπέσουν διότι δεν αφορούν έξοδα αγροτικής εκμετάλλευσης.

Παράδειγμα 2^ο:

Αγρότης προσέλαβε τρεις εργάτες προκειμένου να διεκπεραιώσει τις αγροτικές του δραστηριότητες και βάσει νόμου είναι υποχρεωμένος να πληρώσει εργόσημο. Αφού προσκομίστηκαν τα παραστατικά στο λογιστή του, κατάλαβαν ότι είχε πληρωθεί το εργόσημο μόνο στους δύο εργάτες. Επομένως, από τα ακαθάριστα έσοδά του, μπορεί να εκπέσει την δαπάνη του εργοσήμου μόνο για αυτούς τους δύο εργάτες και όχι για τον τρίτο.

Παράδειγμα 3^ο:

Αγρότης δραστηριοποιείται στην παραγωγή σταφυλιών, καθώς και στην μεταποίηση του σε κρασί με σκοπό την διάθεση του στην αγορά. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την μεταποίηση του αρχικού προϊόντος στο τελικό, θεωρούνται ως κοινές δαπάνες στις δύο δραστηριότητες και θα πρέπει να γίνει επιμερισμός, διότι είναι αναγκαίος για την σωστή φορολόγηση των δύο δραστηριοτήτων. Τα ποσά που θα προκύψουν, θα εκπέσουν από την ανάλογη δραστηριότητα.

4.11.: ΕΝΦΙΑ, τέλη κυκλοφορίας και τέλη χαρτοσήμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 περ. ζ' όπου αναφέρει τους φόρους που δεν εκπίπτουν, δεν συμπεριλαμβάνονται ο ΕΝΦΙΑ, τα τέλη κυκλοφορίας και τα τέλη χαρτοσήμου, επομένως μπορούν να εκπέσουν με την προϋπόθεση να αφορούν καταβληθέντα έξοδα της επιχείρησης.

Ειδικότερα για τις **οικοδομικές επιχειρήσεις**, για να λαμβάνεται ο ΕΝΦΙΑ ως εκπιπτόμενη δαπάνη σημασία έχει η ημερομηνία έκδοσης οικοδομικής άδειας. Πιο συγκεκριμένα, όσες άδειες έχουν εκδοθεί μετά το 2006, το κέρδος από τις πωλήσεις των οικοδομών αυτών προσδιορίζεται λογιστικά και ο ΕΝΦΙΑ εκπίπτει. Ενώ, για τις οικοδομικές άδειες πριν το 2006, το κέρδος υπολογίζεται τεκμαρτά και η δαπάνη του ΕΝΦΙΑ δεν μπορεί να εκπέσει.

Παράδειγμα 1^ο:

Η οικοδομική εταιρία «ΟΙΚΟΣ» Α.Ε. προβαίνει σε ανέγερση κτηρίου με ημερομηνία έκδοσης οικοδομικής άδειας το 2002. Η παραπάνω εταιρία, αποφασίζει να πουλήσει το κτήριο το 2006, επομένως η δαπάνη του ΕΝΦΙΑ δεν μπορεί να εκπέσει γιατί η οικοδομική άδεια έχει εκδοθεί πριν το 2006. Σε περίπτωση που η οικοδομική άδεια είχε εκδοθεί μετά το 2006 η δαπάνη του ΕΝΦΙΑ θα εκπέσει.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΟΜΙΚΡΟΝ» Ο.Ε. έχει στην κατοχή της ένα φορτηγό όχημα 1.800cc με έτος πρώτης κυκλοφορίας το 2002 και αξίας 9.000 ευρώ. Το ποσό των τελών κυκλοφορίας που αναλογούν στο όχημα είναι 300 ευρώ και εκπίπτει εφόσον καταβληθεί.

4.12.: Παροχές κοινωνικού χαρακτήρα.

Οι παροχές κοινωνικού χαρακτήρα που δίνει η επιχείρηση προς τους εργαζόμενους της ή προς συγγενικά τους πρόσωπα, λαμβάνονται ως εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις. Οι παροχές αυτές γίνονται σε περιπτώσεις γάμου των εργαζομένων ή των τέκνων τους, γέννησης παιδιού και σε θάνατο εργαζομένου, την οποία παροχή λαμβάνει η οικογένεια του θανόντα, θεωρούνται ότι γίνονται προς το συμφέρον της επιχείρησης και εκπίπτουν ως έξοδα μισθοδοσίας (εγγρ. ΔΕΑΦΑ 1134898 ΕΞ 2016) [21].

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΚΑΠΑ» Ε.Ε. λόγω γάμου ενός εργαζομένου της, έδωσε σε αυτόν χρηματικό ποσό ύψους 700 ευρώ στα πλαίσια του κοινωνικού της χαρακτήρα. Το παραπάνω ποσό εκπίπτει ως έξοδα μισθοδοσίας διότι γίνεται προς το συμφέρον της επιχείρησης.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΛΑΜΔΑ» Ι.Κ.Ε. κατέβαλε στους συγγενείς εργαζομένου της, λόγω θανάτου, 1.500 ευρώ, το οποίο και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας ως έξοδα μισθοδοσίας.

4.13.: Διαγραφέντες τόκοι λόγω ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών.

Οι τόκοι που απαιτούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα και διαγράφονται, λόγω ένταξης των νοικοκυριών στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα κατά την χρήση που πραγματοποιείται η διαγραφή.

Παράδειγμα:

Στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα «BANK» Α.Ε. προέκυψε ζημία από τόκους που δεν απαιτούνται, λόγω ένταξης νοικοκυριών στη ρύθμιση υπερχρεωμένων νοικοκυριών ύψους 50.000 ευρώ. Το εν λόγω ποσό εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του ιδρύματος κατά το έτος που διενεργείται η διαγραφή.

4.14.: Συναλλαγματικές διαφορές λόγω αποτίμησης, διακανονισμό απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Η συναλλαγματική διαφορά (ζημία) που προκύπτει από την αποτίμηση ή τον διακανονισμό απαιτήσεων ή υποχρεώσεων, δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, διότι δεν αντιπροσωπεύει πραγματική συναλλαγή. Η διαφορά αυτή εκπίπτει μόνο κατά την είσπραξη ή πληρωμή της απαίτησης ή υποχρέωσης (έγγρ. ΔΕΑΦ Β 1027291 ΕΞ 2016/2016) [22] (ΠΟΛ. 1113/2015) [13].

Παράδειγμα 1^ο:

Στην εταιρία «ΩΜΕΓΑ» Α.Ε., δημιουργήθηκαν απαιτήσεις, λόγω πώλησης εμπορευμάτων σε εταιρία στις Η.Π.Α., ύψους 2.000 ευρώ. Μετά από διακανονισμό που έγινε, οι απαιτήσεις μειώθηκαν στα 1.800 ευρώ. Η διαφορά των 200 ευρώ θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα ως ζημιά, μόνο όταν εξοφληθεί το νέο συμφωνηθέν ποσό.

Παράδειγμα 2^ο:

Η παραπάνω εταιρία, την 1.3.2017 πραγματοποιεί πώληση εμπορευμάτων αξίας 3.000 δολαρίων σε εταιρία που εδρεύει στις Η.Π.Α., με πίστωση 6 μηνών. Την ημερομηνία της πώλησης η ισοτιμία \$/€ ήταν 1/0,8 ενώ κατά την ημερομηνία της εξόφλησης, 1.9.2017 η ισοτιμία \$/€ είναι 1/0,7.

Ημερομηνία	Ποσό \$	Ισοτιμία \$/€	Ποσό €	Συν/κές διαφορές
1.3.2017	3.000	0,8	2.400	-
1.9.2017	3.000	0,7	2.100	-300

Άρα το ποσό που δύναται να αναγνωρισθεί ως ζημιά από συναλλαγματικές διαφορές είναι 300 ευρώ και θα εκπέσει εφόσον καταβληθεί το ποσό των 2.100 ευρώ.

4.15.: Εξόφληση προμηθευτή μέσω PayPal ή αλλοδαπής τράπεζας.

Οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν για την μερική ή ολική εξόφληση προμηθευτή, μέσω PayPal, το οποίο θεωρείται τραπεζικό μέσο πληρωμής, όπως και μέσω αλλοδαπής τράπεζας, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. (ΔΕΑΦ Β 1068191 ΕΞ 2016) [14] (ΠΟΛ. 1055/2016) [23].

Παράδειγμα:

Εταιρία πραγματοποίησε αγορές εμπορευμάτων αξίας 800 ευρώ και η εξόφληση του έγινε εξ ολοκλήρου μέσω του πιστωτικού ιδρύματος PayPal. Το παραπάνω ποσό εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

4.16.: Οι υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπομένης περιουσίας, εκπίπτουν από τα φορολογικά έσοδα του υπόχρεου ιδρύματος κ.λπ.

Οι υποτροφίες που χορηγούνται στα πλαίσια εξυπηρέτησης του ειδικού σκοπού της καταλειπομένης περιουσίας, εκπίπτουν ως δαπάνη από τα φορολογητέα έσοδα των υπόχρεων ιδρυμάτων, σωματείων, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπών νομικών προσώπων, διότι οι εν λόγω υποτροφίες, αν και δεν εντάσσονται στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, εκπίπτουν από αυτές (ΠΟΛ. 1111/2016) [24].

Παράδειγμα:

Το ίδρυμα «ΕΛΠΙΔΑ» αποφασίζει να χορηγήσει 10 υποτροφίες αξίας 2.000 ευρώ η κάθε μία σε 10 παιδιά ευπαθών οικογενειών για το έτος 2017, ώστε να ξεκινήσουν τις σπουδές τους. Οι δαπάνες των υποτροφιών (20.000€) θα εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα του ιδρύματος, αν και δεν αφορούν την επιχειρηματική δραστηριότητα του.

4.17.: Μισθώματα ακινήτων (leasing).

Όσον αφορά τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης ακινήτων (leasing⁵) που πραγματοποιήθηκαν πριν την 1.1.2014, αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα το ποσό των μισθωμάτων, της περιόδου 1.1.2014 έως 31.12.2018, κατά το ποσό που έχει ξεπεράσει την αξία του οικοπέδου (ν. 1665/1986, εγγρ. ΔΕΑΦ Β 1087176 ΕΞ 2015/2015) [25].

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Ο.Ε. μίσθωσε ένα κτίριο την 1.1.2000 με τη μορφή leasing, με μηνιαίο μίσθωμα 700 ευρώ για 18 έτη και η αξία του ακινήτου ανέρχεται σε 110.000 ευρώ. Την καταλυτική ημερομηνία 1.1.2014, το συνολικό ποσό των μισθωμάτων που καταβλήθηκαν ήταν 117.600 ευρώ. Επομένως, η διαφορά των 7.600 ευρώ (117.6000 – 110.000) δεν εκπίπτει διότι, αφορά μισθώματα πριν από την 1.1.2014. Το ποσό που καταβάλλεται από 1.1.2014 έως 31.12.2018 και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης είναι 33.600 ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο:

Αν η αξία του παραπάνω ακινήτου ήταν 200.000 ευρώ, τότε τα μισθώματα που θα καταβάλλονταν από 1.1.2014 έως 31.12.2018, ύψους 33.600 ευρώ δεν θα εκπέσουν, διότι τα συνολικά μισθώματα δεν έχουν ξεπεράσει την αξία του ακινήτου.

4.18.: Δαπάνες του μισθωτή λόγω ανέγερσης, βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε ακίνητο τρίτου.

Σε περίπτωση ανέγερσης κτίσματος, πραγματοποίησης βελτιώσεων ή επεκτάσεων σε μισθωμένο ακίνητο, με δαπάνες του μισθωτή και εφόσον ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά του. Το ποσό της δαπάνης που θα εκπέσει ανά το έτος, επιμερίζεται ισόποσα στα υπολειπόμενα έτη του μισθίου, μετά το πέρας της εργασίας (ΠΟΛ. 1073/2015) [26] (ΠΟΛ. 1103/2015) [27].

Παράδειγμα:

Ο «Κ» ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα μισθώνει ακίνητο για 10 έτη. Το 4^ο έτος αποφασίζει να πραγματοποιήσει βελτιώσεις με συνολικό κόστος 5.000 ευρώ που θα καλύψει ο μισθωτής και οι εργασίες θα ολοκληρωθούν το 6^ο έτος. Οι δαπάνες που εκπίπτουν, θα επιμεριστούν ισόποσα από το 7^ο έτος και μετά ($5.000 / 4 = 1.250$ ανά έτος).

4.19.: Ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς, και βουλευτές.

Το πόσο της χρηματοδότης που θα λάβουν πολιτικά κόμματα, συνασπισμοί κομμάτων, υποψήφιοι και αιρετοί βουλευτές της Βουλής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, είναι στο σύνολό του εκπεστέο από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

Παράδειγμα 1ο:

Η εταιρία «ΕΨΙΛΟΝ» Α.Ε. αποφασίζει να καλύψει την προεκλογική εκστρατεία ενός υποψήφιου βουλευτή και προχωράει σε χρηματοδότηση ύψους 6.000 ευρώ. Το παραπάνω πόσο εκπίπτει στο σύνολο του από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

Παράδειγμα 2ο:

Η εταιρία «ΩΜΕΓΑ» Ο.Ε. προβαίνει σε ιδιωτική χρηματοδότηση ύψους 15.000 ευρώ προς το πολιτικό κόμμα «Χ». Το ανωτέρω ποσό εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης στο σύνολό του.

4.20.: Πολιτιστικές χορηγίες.

Το χρηματικό ποσό ή η αξία της παροχής της πολιτιστικής χορηγίας, αφού εκτιμηθεί από ειδική επιτροπή, εκπίπτει στο σύνολο της εφόσον δεν ξεπερνά το 10% του συνολικού φορολογητέου εισοδήματος του φορολογούμενου ή των καθαρών κερδών της επιχείρησης που προσέφερε την χορηγία.

Παράδειγμα 1^ο:

Η επιχείρηση «ΔΕΛΤΑ» Α.Ε. αποφασίζει να πραγματοποιήσει χορηγία ύψους 4.000 ευρώ σε ένα πολιτιστικό σύλλογο. Η εταιρία, με καθαρά κέρδη 50.000 ευρώ, εκπίπτει το παραπάνω ποσό, διότι η χορηγία δεν ξεπερνά το 10% των καθαρών κερδών της.

Παράδειγμα 2^ο:

Η παραπάνω εταιρία το επόμενο έτος έχει 53.000 ευρώ καθαρά κέρδη και προβαίνει σε χορήγηση χρηματικού ποσού ύψους 5.000 ευρώ στην «ΟΜΙΚΡΟΝ». Μετά από έλεγχο που διεξήχθη από την ειδική εκτιμητική επιτροπή, κρίθηκε ότι το παραπάνω ποσό δεν είναι στα πλαίσια χορηγίας οπότε και δεν μπορεί να το εκπέσει.

4.21.: Δαπάνες ειδών καθαριότητας, αναψυκτικών, καφέδων κ.λπ.

Οι δαπάνες που αφορούν αγορές ειδών καθαριότητας, όπως και αναψυκτικών, καφέδων και συναφών ειδών, που αφορούν χρήση από το προσωπικό και τους πελάτες της επιχείρησης, είναι εκπεστές. Συνάγεται ότι τα ανωτέρω χαρακτηρίζονται ως μικροέσοδα και καλύπτονται από νόμιμα παραστατικά, πραγματοποιούνται για εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης, καθώς και την αύξηση της αποδοτικότητας των υπαλλήλων της.

Παράδειγμα:

Η εταιρία «ΘΗΤΑ» Ο.Ε. πραγματοποίησε δαπάνες 150 ευρώ για είδη καθαριότητας, καφέ, ροφήματα και συναφή είδη. Το ανωτέρω ποσό εκπίπτει, εφόσον έχει εκδοθεί το νόμιμο παραστατικό.

4.22.: Δαπάνες γευμάτων.

Οι δαπάνες που έγιναν από την επιχείρηση, που ενέργησε ως καταναλωτής, μπορούν να εκπέσουν όλο το ποσό συμπεριλαμβανομένου του Φ.Π.Α. μόνο όταν οι συγκεκριμένες δαπάνες χαρακτηριστούν παραγωγικές δηλαδή αφορούν επαγγελματικά γεύματα, τα οποία ενδυναμώνουν τις δημόσιες σχέσεις της επιχείρησης.

Παράδειγμα 1^ο:

Υπάλληλος πραγματοποίησε δαπάνες που αφορούν γεύμα, ώστε να κλείσει συμφωνία με πελάτη. Η αξία του παραστατικού που εκδόθηκε ήταν 300 ευρώ, το οποίο θα εκπέσει, διότι έγινε προς όφελος της επιχείρησης.

Παράδειγμα 2^ο:

Υπάλληλος δαπάνησε 100 ευρώ για γεύμα που δεν αφορούσε την εταιρία, αν και τα είχε συμπεριλάβει στα βιβλία της ως δαπάνες γεύματος. Μετά από έλεγχο που διεξήχθη από τη φορολογική αρχή, η παραπάνω δαπάνη κρίθηκε ως μη παραγωγική, άρα δεν εκπίπτει.

4.23.: Δαπάνες για αμοιβές ελεγκτών.

Οι δαπάνες που γίνονται για να πραγματοποιηθεί έλεγχος στην επιχείρηση έχουν την δυνατότητα να εκπέσουν, μόνο αν κριθούν παραγωγικές, καθώς και ότι δεν αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση των συμφερόντων μόνο των μετόχων.

Παράδειγμα:

Μια επιχείρηση προσέλαβε ελεγκτική εταιρία, προκειμένου να προσδιοριστεί αν η οικονομική μονάδα λειτουργεί αποδοτικά και να εντοπιστούν σημεία που μπορούν να προσφέρουν δυνατότητες μελλοντικής επέκτασης. Το κόστος της αμοιβής ήταν 3.000 ευρώ και εκπίπτει, διότι πραγματοποιείται προς το συμφέρον της επιχείρησης.

4.24.: Έξοδα μισθοδοσίας αποσπασμένου προσωπικού που απασχολείται σε άλλη εταιρία.

Τα έξοδα μισθοδοσίας που καταβάλλει η επιχείρηση για αποσπασμένο προσωπικό που εργάζεται για λογαριασμό άλλης εταιρίας (στην αλλοδαπή), αν και δεν θεωρούνται παραγωγικά για την επιχείρηση, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδά της, με προϋπόθεση να έχουν τιμολογηθεί οι υπηρεσίες του αποσπασμένου προσωπικού.

Παράδειγμα 1^ο:

Εταιρία στην Ελλάδα παραχωρεί δύο υπαλλήλους της σε επιχείρηση στην Γαλλία για να παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Τα έξοδα μισθοδοσίας για τους δύο υπαλλήλους είναι 2.500 ευρώ και καταβάλλονται από την ελληνική εταιρία, η οποία τιμολόγησε την γαλλική εταιρία για τις υπηρεσίες που προσέφερε μέσω των υπαλλήλων της. Σε αυτήν την περίπτωση το ποσό των 2.500 ευρώ εκπίπτει ως έξοδο μισθοδοσίας.

Παράδειγμα 2^ο:

Σε αντίθετη περίπτωση στο παράδειγμα 1^ο, αν η ελληνική εταιρία δεν τιμολογούσε την γαλλική, τότε η δαπάνη μισθοδοσίας των αποσπασμένων υπαλλήλων δεν θα έκπιπτε.

4.25.: Απόφαση ΣτΕ που αναγνωρίζει δαπάνες λόγω συμπλήρωσης 25ετίας.

Αποφασίστηκε ότι οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για να δοθούν αντικείμενα προς τους εργαζόμενους της επιχείρησης λόγω συμπλήρωσης 25 ετών εργασίας, θεωρούνται παραγωγικές, καθώς αυξάνουν το ενδιαφέρον του προσωπικού για εργασία και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης (απόφ. 1151/2012 ΣτΕ) [28].

Παράδειγμα:

Η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Ο.Ε. αποφάσισε να δωρίσει ρολόγια αξίας 250 ευρώ το καθένα, σε δύο εργαζόμενους της επειδή συμπλήρωσαν 25 έτη εργασίας στην εταιρία. Το ποσό των 500 ευρώ (250 x 2), κρίνεται ότι αυξάνει το ζήλο των εργαζομένων, με αποτέλεσμα την προώθηση των εργασιών της επιχείρησης, επομένως η δαπάνη θα εκπέσει.

4.26.: Δαπάνες λόγω διαμόρφωσης βιτρινών σε καταστήματα πελατών.

Κρίθηκε ότι η συγκεκριμένη δαπάνη που αφορά έξοδα διαμόρφωσης βιτρινών καταστημάτων πελατών της επιχείρησης έγινε για την προβολή και προώθηση των προϊόντων της, αναγνωρίζεται ως παραγωγική και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα, ανεξαρτήτως εάν διενεργήθηκαν οικειοθελώς και από ελευθεριότητα. (απόφ. 2033/2012 ΣτΕ) [29].

Παράδειγμα 1^ο:

Εταιρία ανέλαβε οικειοθελώς να διαμορφώσει την βιτρίνα του καταστήματος ενός πελάτη της, η οποία κόστισε 700 ευρώ. Η διαμόρφωση είχε σκοπό την προβολή της εταιρίας και την αύξηση του εισοδήματός της. Λόγω των παραπάνω, η δαπάνη είναι εκπεστέα.

Παράδειγμα 2^ο:

Η βιοτεχνία ρούχων «CLOTHES» Α.Ε. προκειμένου να προωθήσει τα ρούχα της ανέλαβε οικειοθελώς να διαμορφώσει τη βιτρίνα ενός πελάτη της με κόστος 500 ευρώ. Η συγκεκριμένη δαπάνη θεωρείται ως παραγωγική και θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

4.27.: Οικειοθελείς καταβολή δαπάνης.

Η δαπάνη που καταβλήθηκε χωρίς να υπάρχει υποχρέωση, αλλά οικειοθελώς (π.χ. αποζημίωση σε πελάτη λόγω λύση συνεργασίας), θεωρείται παραγωγική, διότι συνέβαλε στην ενίσχυση της καλής της φήμης, της αξιοπιστίας της κ.λπ. και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

Παράδειγμα:

Ένας διανομέας είχε συνάψει σύμβαση με επιχείρηση από την οποία αγόραζε προϊόντα σε χαμηλή τιμή και τα μεταπλούσε. Κατά την λύση της σύμβασης, η εταιρία αποζημίωσε οικειοθελώς τον διανομέα με το ποσό των 5.000 ευρώ με σκοπό την αρμονική περαίωση των σχέσεων συνεργασίας, στην αποφυγή πιθανών δικαστικών διενέξεων και δυσφήμισης της. Η παραπάνω αποζημίωση θεωρήθηκε ότι έμμεσα προάγει τις εργασίες της επιχείρησης οπότε εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

4.28.: Δαπάνες βελτίωσης, επέκτασης ή επαύξησης των εγκαταστάσεων.

Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται και αφορούν υλικά για την επέκταση, τη βελτίωση και την επαύξηση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης δεν εκπίπτουν εξ' ολοκλήρου από τα ακαθάριστα έσοδα αυτής, αλλά τμηματικά στις επόμενες περιόδους χρήσης μέσω αποσβέσεων.

Παράδειγμα:

Επιχείρηση αποφασίζει να κατασκευάσει νέα μονάδα στις εγκαταστάσεις της με δαπάνες υλικών 10.000 ευρώ. Το ποσό που θα εκπέσει η επιχείρηση μέσω αποσβέσεων, βάσει της σταθερής μεθόδου, είναι 400 ευρώ (10.000 x 4%) ανά έτος για τα επόμενα 25 χρόνια.

4.29.: Καταβολή μισθωμάτων για χρήση δικαιωμάτων (franchising).

Σε περίπτωση σύμβασης δικαιόχρησης (franchising⁶) μεταξύ δικαιοπάροχου και δικαιοδόχου, ο δεύτερος καταβάλει ανά τακτά χρονικά διαστήματα την πληρωμή δικαιωμάτων με τη μορφή ποσοστού επί του κύκλου εργασιών του ανά μήνα ή τρίμηνο και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έξοδά του. Σε περίπτωση που ο δικαιοπάροχος είναι και προμηθευτής του δικαιοδόχου, τότε ο δεύτερος δεν μπορεί να εκπέσει τη δαπάνη για τη χρήση των δικαιωμάτων των πωλούμενων προϊόντων, διότι συμπεριλαμβάνεται στο κόστος πωληθέντων του (αποφυγή διπλής έκπτωσης από τα ακαθάριστα έσοδα).

Παράδειγμα 1^ο:

Η δικαιοπάροχος εταιρία «FOOD» Α.Ε. έχει συνάψει σύμβαση δικαιόχρησης (franchising) με δικαιοδόχο. Ο δικαιοδόχος υποχρεούται να καταβάλει μηνιαία το 5% του κύκλου εργασιών, ο οποίος είναι 7.000 ευρώ. Οι συνολικές καταβολές μισθωμάτων για όλο έτος είναι 4.200 ευρώ (7.000 x 5% x 12) οι οποίες και εκπίπτουν.

Παράδειγμα 2^ο:

Το επόμενο έτος η δικαιοπάροχος εταιρία τροποποίησε την σύμβαση και προμήθευε με προϊόντα, που έφεραν την επωνυμία της, την δικαιοδόχο. Από τα εν λόγω προϊόντα η δικαιοδόχος δεν μπορεί να εκπέσει το ποσοστό από χρήση των δικαιωμάτων επί των πωλούμενων, διότι οι πωλήσεις συμπεριλαμβάνονται στο κόστος πωληθέντων.

4.30.: Δαπάνες ψυχαγωγίας.

Οι δαπάνες ψυχαγωγίας εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα, εφόσον η δραστηριότητα της επιχείρησης αφορά την παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας. Αν λειτουργία της επιχείρησης δεν εντάσσεται στην παροχή υπηρεσιών ψυχαγωγίας, τότε θα εξετάζεται ο σκοπός της δαπάνης ψυχαγωγίας, δηλαδή αν πραγματοποιείται για επαγγελματική υποχρέωση ή για ψυχαγωγία προσώπων.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΥΨΙΛΟΝ» Α.Ε. με δραστηριότητα την διοργάνωση εκδηλώσεων, ανέλαβε μια εκδήλωση κόστους 3.000 ευρώ. Το ποσό αυτό θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, διότι έγκειται στο αντικείμενο της δραστηριότητάς της.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΛΑΜΔΑ» Ε.Ε. διοργάνωσε μια εκδήλωση στον χώρο της εταιρίας ύψους 2.000 ευρώ για τα εγκαίνιά της. Αν και η συγκεκριμένη δαπάνη δεν συνάδει με την δραστηριότητα της επιχείρησης, εκπίπτει διότι πραγματοποιείται για επαγγελματικούς σκοπούς.

4.3. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΖΗΜΙΩΝ.

4.3.1.: Λόγω εκχώρησης απαιτήσεων (factoring).

Η ζημία που δημιουργείται, λόγω εκχώρησης των απαιτήσεων μίας επιχείρησης, σε εταιρία πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring⁷), η οποία λειτουργεί νόμιμα στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, διότι πραγματοποιείται προς όφελος της. Η ζημία δεν αναγνωρίζεται στις περιπτώσεις που οι δύο εταιρίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο (ενδοομιλικές) ή που η εκχώρηση γίνει σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος μη συνεργάσιμο (ΠΟΛ. 1024/2018) [30] ή που υπόκειται σε προνομιακό φορολογικό καθεστώς (ΠΟΛ. 1094/2016) [16].

Παράδειγμα 1^ο:

Η επιχείρηση τροφίμων «ΒΗΤΑ» έχει συνάψει σύμβαση με την «FACTOR», με σκοπό την καλύτερη διαχείριση των εισπρακτέων λογαριασμών της, καθώς και την αξιολόγηση της φερεγγυότητας των πελατών της, έναντι αμοιβής (προμήθεια + επιτόκιο). Το συνολικό ποσό που υποχρεούται να καταβάλει η «ΒΗΤΑ» για τις υπηρεσίες της «FACTOR», ανέρχεται στις 25.000 ευρώ. Λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι η καταβολή του ποσού πραγματοποιήθηκε προς το συμφέρον της επιχείρησης, αναγνωρίζεται ως ζημία από εκχώρηση απαιτήσεων και αφαιρείται από τα ακαθάριστα έσοδα.

Παράδειγμα 2^ο:

Η «ΖΗΤΑ» εκχωρεί τις απαιτήσεις της σε εταιρία factoring που έχει ως φορολογική κατοικία τις Φιλιππίνες, η οποία δεν συνεργάζεται με την Ελλάδα. Η αμοιβή που δίδει η «ΖΗΤΑ» είναι 40.000 τα οποία δεν μπορεί να εκπέσει, διότι η εταιρία factoring είναι φορολογικός κάτοικος σε μη συνεργάσιμο κράτος.

4.3.2.: Λόγω εκκαθάρισης εταιρίας ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου σε εταιρία που συμμετέχει.

Η ζημιά που προκύπτει στην εταιρία κατά την αποτίμηση των τίτλων, χρεογράφων, υποχρεώσεων κ.λπ., λόγω εκκαθάρισης εταιρίας ή μείωσης μετοχικού κεφαλαίου στην οποία συμμετέχει δεν αναγνωρίζεται ως δαπάνη παρά μόνο κατά την μεταβίβαση ή εξόφληση της σχετικής υποχρέωσης.

Σε περίπτωση εκκαθάρισης θυγατρικής εταιρίας, η ζημιά η οποία προκύπτει οριστικοποιείται με την αναγκαστική διαγραφή των συμμετοχών καθώς και με την εμφάνιση τους σε αποτελεσματικό λογαριασμό (ΠΟΛ. 1094/2016).

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΚΑΠΑ» Α.Ε. συμμετέχει στην εταιρία «ΑΛΦΑ» Α.Ε. με ποσοστό 12%. Η «ΑΛΦΑ» βρίσκεται υπό εκκαθάριση και επομένως δημιουργείται ζημιά από την αποτίμηση των τίτλων της. Η «ΚΑΠΑ» θα αναγνωρίσει τη ζημιά, μόνο σε περίπτωση που πραγματοποιηθεί μεταβίβαση.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «ΔΕΛΤΑ» Α.Ε. είναι θυγατρική της εταιρίας «ΕΨΙΛΟΝ» Α.Ε. με ποσοστό 60% και βρίσκεται υπό εκκαθάριση. Η ζημιά που προκύπτει, αναγνωρίζεται από την «ΕΨΙΛΟΝ», μόνο κατά την διαγραφή των συμμετοχών.

4.3.3.: Λόγω εκκαθάρισης αλλοδαπής εταιρίας.

Όσον αφορά τη ζημιά που δημιουργείται από την εκκαθάριση αλλοδαπής εταιρίας, δεν υπάρχει δυνατότητα συμψηφισμού από εισοδήματα στην ημεδαπή. Ωστόσο, μπορεί να συμψηφιστεί με εισοδήματα που προκύπτουν σε κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, τα οποία **δεν** απαλλάσσονται βάσει ΣΑΔΦ [31] που έχει συνάψει η Ελλάδα (ΠΟΛ. 1088/2016) [32]. Συγκεκριμένα, η ζημιά θα πρέπει να είναι διακριτή στα βιβλία της επιχείρησης για να μπορέσει να συμψηφιστεί σε βάθος πενταετίας.

Παράδειγμα 1^ο:

Εταιρία που εδρεύει στη Γερμανία κατά την εκκαθάριση της το έτος 2017, προέκυψε ζημιά 68.000 ευρώ. Παράλληλα, το υποκατάστημα της που βρίσκεται στην Ελλάδα, έκλεισε την χρήση με καθαρά κέρδη 35.000 ευρώ. Τα κέρδη που προέκυψαν στο υποκατάστημα της ημεδαπής, δεν μπορούν να συμψηφιστούν με την ζημιά που προέκυψε με το κεντρικό της αλλοδαπής.

Παράδειγμα 2^ο:

Εταιρία που εδρεύει στην Γουατεμάλα ολοκλήρωσε την χρήση με ζημιά 120.000 ευρώ, ενώ από το υποκατάστημα της που βρίσκεται στην Ελλάδα προέκυψαν καθαρά κέρδη 140.000 ευρώ. Εφόσον η Ελλάδα δεν έχει συνάψει σύμβαση ΣΑΔΦ με την Γουατεμάλα, τα κέρδη στην ημεδαπή συμψηφίζονται με την ζημιά στην αλλοδαπή. Ειδικότερα η ζημιά θα πρέπει να εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης, ώστε να συμψηφιστεί σε βάθος πενταετίας.

4.3.4.: Λόγω επιστροφής και ακύρωσης μέρους των μετοχών Α.Ε.

Σε περίπτωση που επιχείρηση κατέχει μετοχές σε Α.Ε. και υπάρξει μείωση του μετοχικού κεφαλαίου και αντίστοιχη μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών της δεύτερης, η υποτίμηση δεν χαρακτηρίζεται ως εκπεστέα ζημιά καθώς δεν έγινε εκποίηση στην υποτιμηθείσα αξία. Αντιθέτως, η υποτίμηση θα αναγνωρισθεί ως ζημιά σε περίπτωση πώλησης των αντίστοιχων μετοχών ή κατά την εκκαθάριση της Α.Ε. Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή και στην περίπτωση επιστροφής και ακύρωσης μετοχών λόγω μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου της Α.Ε. (ΠΟΛ. 1094/2016).

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Ο.Ε. έχει στην κατοχή της 200 μετοχές της εταιρίας «ΒΗΤΑ» Α.Ε. με ονομαστική αξία 15 ευρώ η μια. Λόγω μείωσης του μετοχικού της κεφαλαίου, η ονομαστική αξία της μετοχής διαμορφώνεται στα 10 ευρώ. Άρα η «ΣΙΓΜΑ» θα έχει ζημιά 1.000 ευρώ [(15-10) x 200] την οποία θα αναγνωρίσει την στιγμή που θα πουλήσει τις μετοχές.

Παράδειγμα 2^ο:

Σε περίπτωση που η εταιρία «ΣΙΓΜΑ» Ο.Ε. δεν προβεί σε πώληση των ανωτέρω μετοχών τότε **δεν** θα έχει την δυνατότητα να εκπέσει την παραπάνω ζημιά.

Παράδειγμα 3^ο:

Η επιχείρηση «ΓΙΩΤΑ» Ε.Ε. κατέχει μετοχές συνολικού ποσού 18.000 ευρώ με αξία 12 ευρώ ανά μετοχή (1500 μτχ.) στην «ΥΨΙΛΟΝ» Α.Ε. Η «ΥΨΙΛΟΝ» μείωσε το μετοχικό της κεφάλαιο, με αποτέλεσμα να μειωθεί η ονομαστική αξία των μετοχών κατά 5 ευρώ. Το συνολικό ποσό της ζημιάς που προκύπτει ανέρχεται στο ποσό των 7.500 ευρώ (5 x 1500) το οποίο και θα εκπέσει διότι, η «ΥΨΙΛΟΝ» βρίσκεται υπό εκκαθάριση.

4.3.5.: Λόγω μεταβίβασης εταιρικών ομολόγων.

Η ζημιά που απορρέει από την μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης, κατά τον χρόνο πραγματοποίησης της. Η υπεραξία λόγω μεταβίβασης θα φορολογηθεί κατά την κεφαλαιοποίηση ή την διανομή της. Αν η εν λόγω μεταβίβαση γίνει από φυσικό πρόσωπο η ζημιά δεν αναγνωρίζεται σε καμία περίπτωση (ΠΟΛ 1094/2016).

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΘΗΤΑ» μεταβιβάζει ομόλογο αξίας 10.000 ευρώ, έναντι 7.000 ευρώ. Η ζημιά των 3.000 ευρώ που δημιουργείται στην «ΘΗΤΑ», εκπίπτει την κατά ημερομηνία μεταβίβασης.

Παράδειγμα 2^ο:

Αν η εταιρία «ΘΗΤΑ» μεταβιβάσει το εν λόγω ομόλογο σε φυσικό πρόσωπο, τότε η παραπάνω ζημιά δεν μπορεί εκπέσει.

4.4.: ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ

4.4.1.: Αλλοδαπή εταιρία με εισόδημα από ακίνητο στην ημεδαπή.

Όσα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κερδοσκοπικού χαρακτήρα βρίσκονται στην αλλοδαπή, δεν έχουν ως φορολογική κατοικία την Ελλάδα και λαμβάνουν εισόδημα από ακίνητη περιουσία, μπορούν να εκπέσουν όλες τις δαπάνες τους χωρίς να εξετάζεται αν αποκτούν μόνιμη ή όχι εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Ειδικότερα, αν η Ελλάδα έχει συνάψει σύμβαση για την αποφυγή διπλής φορολογίας με την χώρα που η αλλοδαπή εταιρία στην οποία είναι κάτοικος, τότε φορολογείται με βάση την ισχύουσα σύμβαση. Αντιθέτως, αν δεν έχει υπογραφεί σύμβαση, τότε η εν λόγω αλλοδαπή εταιρία αποκτά μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα εξαιτίας της εκμετάλλευσης του ακινήτου και θα φορολογηθεί με τις διατάξεις της Ελλάδας.

Τέλος, όσον αφορά τις αποσβέσεις των ακινήτων που βρίσκονται στην Ελλάδα, αυτές εκπίπτουν, διότι το εισόδημα που προκύπτει από την ακίνητη περιουσία θεωρείται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «VITA» που έχει την φορολογική της κατοικία στην Ιταλία, εκμισθώνει ακίνητο που βρίσκεται στην Ελλάδα. Κατά την χρήση 2017, πραγματοποίησε δαπάνες, λόγω συντήρησης του κτιρίου ύψους 5.000 ευρώ. Η δαπάνη αυτή θα εκπέσει από τα εισοδήματα που λαμβάνει στην Ελλάδα.

Παράδειγμα 2^ο:

Η εταιρία «POL» έχει την φορολογική της κατοικία στην Πολωνία και λαμβάνει εισόδημα από την Ελλάδα, από εκμίσθωση ακινήτου. Βάσει της σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ Ελλάδας και Πολωνίας, το εισόδημα που θα λάβει η «POL» από τα μισθώματα, θα φορολογηθεί στην Ελλάδα αφού αφαιρεθούν τυχόν δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν μέσα στην χρήση (άρθρο 6 ν. 1939/1991) [33].

4.4.2.: Αμοιβές σε αλλοδαπή επιχείρηση.

Αμοιβές που δίνονται σε αλλοδαπή επιχείρηση για παρεχόμενες υπηρεσίες που θεωρούνται παραγωγικές, δύναται να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα, ανεξαρτήτως με το είδος του στοιχείου που έχει εκδώσει, αρκεί να αναγράφεται ευκρινώς ο εκδότης και το περιεχόμενο της συναλλαγής.

Παράδειγμα:

Η επιχείρηση «ΛΑΜΔΑ» Α.Ε., θέλοντας να αναπτύξει το τμήμα marketing της, προσλαμβάνει την ισπανική εταιρία «MUNDO» S.A. με αμοιβή 8.000 ευρώ. Για να εκπέσει η δαπάνη, στο Invoice που θα εκδώσει η «MUNDO» πρέπει να αναγράφονται με σαφήνεια τα στοιχεία του εκδότη καθώς και η παρεχόμενη υπηρεσία.

4.5.: ΈΚΠΤΩΣΗ Ή ΜΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΛΟΠΙΣΤΟΥ ΛΗΠΤΗ.

4.5.1.: Έκπτωση δαπάνης από τα ακαθάριστα έσοδα καλόπιστου λήπτη.

Για να θεωρηθεί πραγματική η συναλλαγή δεν πρέπει να είναι εικονική ή μερικώς εικονική ή ανύπαρκτη. Η δαπάνη που δεν έχει πραγματοποιηθεί, αλλά έχει καταχωρηθεί στα τηρούμενα βιβλία ή αφορά συναλλαγή μη πραγματική ως προς το πρόσωπο, το είδος ή την αξία αυτής, δεν εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 22. Σε περίπτωση που εκδοθεί εικονικό τιμολόγιο, ο καλόπιστος λήπτης του εικονικού φορολογικού στοιχείου έχει την δυνατότητα να εκπέσει αυτή την δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδα του (ΠΟΛ. 1071/2015) [13], ενώ για τον κακής πίστεως λήπτη απαγορεύεται.

Παράδειγμα 1^ο:

Μετά από έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στις καταστάσεις πελατών – προμηθευτών της εταιρίας «ΟΜΙΚΡΟΝ» Ε.Ε., διαπιστώθηκε ότι ο προμηθευτής «ΥΨΙΛΟΝ» είχε εκδώσει εν αγνοία της, ένα τιμολόγιο αξίας 300 ευρώ. Το συγκεκριμένο τιμολόγιο θεωρείται εικονικό διότι δεν αφορά πραγματική συναλλαγή και η «ΟΜΙΚΡΟΝ» θεωρείται καλής πίστεως λήπτης και μπορεί να το εκπέσει.

Παράδειγμα 2^ο:

Σε περίπτωση που η έκδοση του εικονικού τιμολογίου είχε γίνει μετά από συνεννόηση των δύο αντισυμβαλλόμενων, η «ΟΜΙΚΡΟΝ» θα χαρακτηριζόταν ως κακής πίστεως λήπτης και δεν θα μπορούσε να εκπέσει το συγκεκριμένο τιμολόγιο.

4.5.2.: Έκπτωση του Φ.Π.Α. εισροών του καλόπιστου λήπτη.

Ο καλόπιστος λήπτης, εικονικού φορολογικού στοιχείου, ως προς το πρόσωπο του εκδότη, έχει την δυνατότητα να εκπέσει τον Φ.Π.Α. του εικονικού τιμολογίου από τον Φ.Π.Α. εισροών, με τον οποίο έχουν επιβαρυνθεί η παράδοση αγαθών και η παροχή υπηρεσιών που έγιναν σε αυτόν, εφόσον ο λήπτης δεν έλαβε γνώση για την εικονικότητα του παραστατικού. Αντίθετα, δεν επιτρέπεται η έκπτωση του Φ.Π.Α. όταν η εικονικότητα διακρίνεται στον χαρακτηρισμό της πραγματοποιηθείσας συναλλαγής, διότι ο λήπτης έλαβε παραστατικό που αναγράφεται διαφορετικός χαρακτηρισμός από αυτόν που θα έπρεπε να υπάρχει, καθώς η συναλλαγή χαρακτηρίζεται εικονική.

Παράδειγμα:

Η «CASA» S.A. έκδωσε τιμολόγιο για την πώληση κουζίνας αξίας 2.100 ευρώ στην εταιρία «HOME». Τα προϊόντα που αναγράφονταν στο τιμολόγιο ήταν διαφορετικά από τα πωλούμενα και επομένως η συναλλαγή χαρακτηρίζεται εικονική και δεν εκπίπτει.

4.6: ΧΡΟΝΟΣ ΕΚΠΤΩΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ.

4.6.1.: Δαπάνες προηγούμενης χρήσης.

Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί, καθώς είναι βέβαιες και εκκαθαρισμένες κατά την προηγούμενη χρήση, ασχέτως από την ημερομηνία εξόφλησής τους, μπορούν να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης της επόμενης χρήσης, εφόσον μπορούν να αποδειχθούν μέσω των νόμιμων παραστατικών.

4.6.2.: Λόγω συνεχιζόμενης παροχής υπηρεσίας η οποία ολοκληρώνεται σε επόμενη χρήση.

Όσον αφορά τον χρόνο έκπτωσης των επιχειρηματικών δαπανών, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του φορολογικού έτους το οποίο αφορούν. Αν η παροχή υπηρεσίας που λαμβάνεται συνεχίζεται και στο επόμενο φορολογικό έτος όπου και ολοκληρώνεται, ασχέτως αν το σχετικό παραστατικό εκδίδεται πριν ή μετά την ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού, η δαπάνη εκπίπτει στο φορολογικό έτος στο οποίο ολοκληρώνεται η παροχή (ΠΟΛ. 1094/2016) [16]. Τα παραπάνω αφορούν λογαριασμούς κοινής ωφέλειας, δηλαδή όλους τους λογαριασμούς ρεύματος, τηλεφώνου, νερού, τηλεθέρμανσης, φυσικού αερίου κ.λπ. Αντίθετα στην αγορά δικαιωμάτων όπου εκδίδεται το ανάλογο παραστατικό κατά την προεξόφληση της υπηρεσίας, όπως ασφάλειες, χρήση προγραμμάτων κ.λπ., γίνεται επιμερισμός και τα ποσά που αφορούν την επόμενη χρήση, μεταφέρονται ως δαπάνες επόμενης χρήσης.

4.6.3.: Χρόνος έκπτωσης δαπανών με έκδοση ή λήψη δικαιολογητικών εντός ημερομηνίας κλεισίματος ισολογισμού.

Τα δικαιολογητικά τα οποία έχουν εκδοθεί εντός τη ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού και εντάσσονται στις δαπάνες, εκπίπτουν στο φορολογικό έτος που αφορούν.

4.6.4.: Χρόνος έκπτωσης του αγγελιοσήμου.

Αν και το αγγελιόσημο έχει καταργηθεί από την 01.08.2016 με την παρ. 9 του άρθρου 38 του ν. 4387/2016 [34], ισχύει ακόμα για προηγούμενες χρήσεις και εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του φορολογικού έτους στο οποίο αφορά. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής του αγγελιοσήμου, τότε οι διαφημιστικές δαπάνες δεν εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα του διαφημιστή και του διαφημιζόμενου (ν. 2328/1995) [35] (ΠΟΛ. 1094/2016).

4.6.5.: Χρόνος έκπτωσης τελών κυκλοφορίας.

Τα τέλη κυκλοφορίας, αν και καταβάλλονται την προηγούμενη χρήση, εκπίπτουν το φορολογικό έτος το οποίο αφορούν.

4.6.6.: Χρόνος φορολόγησης και φορολογικής μεταχείρισης των claw back και rebate ιδιωτών παρόχων υπηρεσιών υγείας που έχουν σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.

Οι ιδιώτες πάροχοι υπηρεσιών υγείας, που έχουν συνάψει σύμβαση με τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., υποχρεούνται να λειτουργούν βάσει του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (claw back) και του κλιμακούμενου ποσοστού επί των οφειλών του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. (rebate). Οι συμβεβλημένοι πάροχοι υπηρεσιών υγείας, εκδίδοντας τα ανάλογα παραστατικά (παραπεμπτικά κ.λπ.) δημιουργούν οφειλή προς τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., ανεξάρτητα από την υπέρβαση του ετήσιου προϋπολογισμού των δαπανών που έχει θέσει ο Ε.Ο.Π.Υ.Υ. ανά τον κλάδο. Στην συνέχεια, στην περίπτωση που έχει ξεπεραστεί το παραπάνω όριο, τότε εφαρμόζεται ο μηχανισμός αυτόματης επιστροφής (claw back) σε όλους τους παρόχους, οριζόντια, ασχέτως αν έχουν υπερβεί τον μέσο όρο του κλάδου σε αριθμό παραπεμπτικών ή όχι.

Άρα, αρχικά, ο πάροχος έχει την υποχρέωση να επιστρέψει ένα ποσό βάσει του τζίρου του στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., που υπολογίζεται κλιμακωτά και στην συνέχεια, σε περίπτωση που έχει ξεπεραστεί το ετήσιο όριο ανά τον κλάδο, αφού αφαιρεθεί το rebate, όλοι οι πάροχοι καλούνται να καταβάλουν ένα ποσό, με βάση το ποσοστό υπέρβασης (claw back).

Τέλος, τα παραπάνω ποσά claw back και rebate, εφόσον υπάρχει δυνατότητα πρόβλεψής τους, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των παρόχων την χρήση που αφορούν, διαφορετικά θα μειώσουν τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης εντός της οποίας εκκαθαρίζονται και εκδίδονται τα σχετικά στοιχεία (ΠΟΛ. 1191/2014) [36].

Παράδειγμα:

Ένας μικροβιολόγος έχει καταθέσει για το πρώτο εξάμηνο του 2017 τα παρακάτω παραπεμπτικά στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.:

Μήνας	Αριθμός Παραπεμπτικών	Απαιτούμενο ποσό
Ιανουάριος	12	7.650€
Φεβρουάριος	17	
Μάρτιος	22	
Απρίλιος	30	11.700€
Μάιος	28	
Ιούνιος	20	

Ο προϋπολογισμός του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για το έτος 2017 στον κλάδο των μικροβιολόγων ανέρχεται σε 70.000.000 ευρώ. Άρα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, ο συμβεβλημένος ιατρός, μετά την εφαρμογή του rebate, από το σύνολο των 19.350 ευρώ (7.650€ + 11.700€), θα χρειαστεί να επιστρέψει στον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. το ποσό των 1080€ για το πρώτο εξάμηνο του 2017 (325 ευρώ για τα παραπεμπτικά του πρώτου τρίμηνου και 755 ευρώ για το δεύτερο τρίμηνο). Ο μηχανισμός του rebate εφαρμόζεται ανεξαρτήτως εάν έχει σημειωθεί υπέρβαση ή όχι στον προϋπολογισμό του Ε.Ο.Π.Υ.Υ. για τον κλάδο. Στο ποσό των 19.350 ευρώ, αφού αφαιρεθεί το rebate (1080 ευρώ), θα εφαρμοστεί το clawback ανάλογα με το ποσοστό υπέρβασης του προϋπολογισμού. Αναφέρεται ότι, στο πρώτο εξάμηνο είχαν

κατατεθεί παραπεμπτικά αξίας 42.000.000 ευρώ, δηλαδή υπήρξε υπέρβαση του προϋπολογισμού της τάξης του 20%, οπότε από το ποσό των 18.270 ευρώ, θα πρέπει να επιστραφούν από τον ιατρό, επιπλέον 3.654 ευρώ (18.270€ x 20%). Το παραπάνω οφειλόμενο ποσό 4734 ευρώ (1080€ + 3654€) εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα του παρόχου, την χρήση που αφορά, διότι υπήρξε η δυνατότητα πρόβλεψής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο:

5.1.: Δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.

Όσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν δαπάνες που αφορούν επιστημονική και τεχνολογική έρευνα, συμπεριλαμβανόμενες τις αποσβέσεις του εξοπλισμού και των οργάνων που χρησιμοποιούνται, δύναται να τις εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα τους, κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους, προσαυξημένες κατά 30%. Σε περίπτωση που προκύψουν ζημιές μετά την αφαίρεση του 30%, μεταφέρονται για συμψηφισμό με μελλοντικά κέρδη. Σημειώνεται ότι η επιπλέον έκπτωση του 30% επί των δαπανών διεξάγεται από τα καθαρά κέρδη. Δικαιούχοι του 30% είναι όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που έχουν εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και έχουν πραγματοποιήσει δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, ασχέτως από το είδος βιβλίων που τηρούν. Τέλος, προκειμένου να υπολογιστεί η δαπάνη επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, αφαιρούνται τυχόν επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις που έχουν ληφθεί από την επιχείρηση (ΠΟΛ. 1113/2015) [15].

Οι δαπάνες που αφορούν τις παρακάτω δραστηριότητες, θεωρούνται δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας [37], [38]:

- Οι αποσβέσεις δαπανών αγοράς κατασκευής ή επισκευής, συντήρησης, ανακαίνισης κτιρίων, αφού πρώτα πραγματοποιηθεί επιμερισμός όσον αφορά δραστηριότητες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.
- Οι αποσβέσεις δαπανών αγοράς εξοπλισμού και οργάνων εργαστηριακής υποδομής για το χρονικό διάστημα που απασχολήθηκαν για ερευνητικούς σκοπούς, όπως συσκευές, εργαλεία, επιστημονικά όργανα, διατάξεις και τα εξαρτήματά τους εργαστηριακής ή ημιβιομηχανικής κλίμακας και εγκαταστάσεις επιδεικτικών δοκιμών. Στις παραπάνω δαπάνες δύναται να εμπεριέχονται επιπρόσθετα κόστη μεταφοράς και εγκατάστασης εξοπλισμού και εκπαίδευσης του προσωπικού στη χρήση του.
- Οι λειτουργικές δαπάνες τρέχουσας χρήσης όπως ενοίκια ή leasing, λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος, ύδρευσης, σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ταχυδρομικά έξοδα κ.λπ., αφού προσδιοριστούν οι δαπάνες που αφορούν επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.
- Οι αμοιβές που δίνονται στο προσωπικό που απασχολείται στην διεκπεραίωση του έργου, κατά το χρόνο πραγματοποίησής του και αναλογικά με το χρονικό διάστημα που έχει εργαστεί, για παράδειγμα εξειδικευμένοι επιστήμονες, μεταπτυχιακοί σπουδαστές, τεχνικοί και διοικητικοί.
- Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την μετακίνηση ώστε να γίνει συνεργασία με εργαστήρια του εσωτερικού ή του εξωτερικού, ανακοίνωση

αποτελεσμάτων του έργου, συμμετοχή σε σεμινάρια, συνέδρια, επιστημονικές συναντήσεις άμεσα συνδεδεμένες με το έργο.

- Όλες οι δαπάνες που αφορούν αναλώσιμα όπως χημικά και μικροβιολογικά αντιδραστήρια, όργανα και μικρά εξαρτήματα μιας χρήσης ή μικρού αριθμού χρήσεων.
- Οι δαπάνες αγοράς ή αδειών χρήσης εξειδικευμένων επιστημονικών λογισμικών που είναι αναγκαία για την διεκπεραίωση του έργου, εξαιρούνται τα λογισμικά γενικής χρήσης, τα οποία δεν εστιάζουν στο έργο.
- Οι δαπάνες για την έκδοση διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Όλες οι δαπάνες που αφορούν χρησιμοποίηση βάσης δεδομένων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, ηλεκτρονικές πηγές παροχής εξειδικευμένων γνώσεων και πληροφόρησης). Για την αναγνώριση των συγκεκριμένων δαπανών πρέπει να αφορούν αποκλειστικά το εκτελούμενο έργο.
- Οι δαπάνες για συμβάσεις ανάθεσης με εξωτερικούς συνεργάτες ή φορείς όπως ιδιωτικά εργαστήρια επιχειρήσεις, δημόσια ερευνητικά κέντρα και εργαστήρια, Α.Ε.Ι, Α.Τ.Ε.Ι, για συγκεκριμένο τμήμα του έργου. Οι εν λόγω δαπάνες, δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 70% του προϋπολογισμού του έργου.

Όσον αφορά, τον εξοπλισμό και τα όργανα που είναι απαραίτητα για την πραγματοποίηση επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, ορίζεται συντελεστής φορολογικής απόσβεσης 40% ανά φορολογικό έτος. Ο παραπάνω εξοπλισμός θα ορίζεται μετά από έκδοση κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργείων Οικονομικών και Παιδείας.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΒΗΤΑ» Α.Ε., την 30.12.2017 πραγματοποίησε δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, οι οποίες ανέρχονται σε 200.000 ευρώ. Οι ανωτέρω δαπάνες το φορολογικό έτος 2017 θα εκπέσουν στο σύνολό τους. Εξωλογιστικά, το ποσό που εκπίπτει είναι το 30% των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, δηλαδή 60.000 ευρώ (30% x 200.000).

Παράδειγμα 2^ο:

Η «ΔΕΛΤΑ» Α.Ε. θέλοντας να αναπτύξει ένα νέο προϊόν της, το 2017 πραγματοποίησε δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, καθώς και αγορά εξοπλισμού και οργάνων (υπολογιστές) που με βάση την εκδοθείσα κοινή Υπουργική Απόφαση χρησιμοποιούνται ειδικά για τις ανάγκες εκτέλεσης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας. Η αξία των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας ανέρχεται σε 120.000 ευρώ και η αξία του εξοπλισμού σε 27.000 ευρώ, ενώ οι αποσβέσεις που θα προσδιοριστούν την 31.12.2017 θα είναι 10.800 ευρώ (27.000 x 40%). Το φορολογικό έτος 2017, η «ΔΕΛΤΑ» θα εκπέσει φορολογικά το ποσό 130.800 ευρώ (120.000 + 10.800), ενώ εξωλογιστικά θα εκπέσει το 30% των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας συμπεριλαμβανομένων των αποσβέσεων του εξοπλισμού και των οργάνων, δηλαδή 39.240 ευρώ (130.800 x 30%).

Παράδειγμα 3^ο:

Αν στο παράδειγμα 2^ο, μέχρι την 31.12.2017 δεν έχει εκδοθεί η κοινή Υπουργική Απόφαση, τότε το φορολογικό έτος 2017 η «ΔΕΛΤΑ» θα εκπέσει φορολογικά το σύνολο των δαπανών (120.000 ευρώ) καθώς και των αποσβέσεων του εξοπλισμού με συντελεστή απόσβεσης 20% (πίνακας 3, παράρτημα⁸). Εξωλογιστικά θα εκπέσει μόνο το ποσό των δαπανών επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας με ποσοστό 30%, δηλαδή 36.000 ευρώ (120.000 x 30%).

Παράδειγμα 4^ο:

Η εταιρία «ΩΜΕΓΑ» Α.Ε. αναθέτει ένα τμήμα του γεωλογικού έργου σε ένα Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, προκειμένου να διερευνηθεί η σύσταση του εδάφους στο Ηράκλειο Κρήτης. Ο προϋπολογισμός για το έργο ανέρχεται σε 96.000 ευρώ, ενώ οι δαπάνες για την σύμβαση ανάθεσης σε 18.000 ευρώ. Επομένως, οι εν λόγω δαπάνες αφού δεν ξεπερνούν το 70% > 18.75% (18.000 / 96.000) των προϋπολογισμένων δαπανών ολόκληρου του έργου, εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας. Μία επιπλέον έκπτωση 5.400 ευρώ θα διενεργηθεί από τα καθαρά έσοδα της εταιρίας (18.000 x 30%).

5.2.: Δαπάνες που δεν εντάσσονται στην επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.

Οι δαπάνες για γη, κτήρια, τεχνικά έργα, μεταφορικά μέσα, επενδύσεις σε ακίνητα, καθώς και ανώφελες ή υπερβολικές δαπάνες, δαπάνες ψυχαγωγίας, διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων, εκπαίδευσης προσωπικού, bonus υπερωριών και αποζημιώσεων δεν εντάσσονται στην Επιστημονική και Τεχνολογική Έρευνα.

Παράδειγμα 1^ο:

Η εταιρία «ΖΗΤΑ» Α.Ε. δαπάνησε ποσό ύψους 50.000 ευρώ για την αγορά οικοπέδου προκειμένου να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις της. Η εν λόγω δαπάνη δεν περιλαμβάνεται στις δαπάνες που αφορούν επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.

Παράδειγμα 2^ο:

Η επιχείρηση «ΟΜΙΚΡΟΝ» προέβει σε διαφημιστικές δαπάνες ύψους 3.250 ευρώ, ώστε να προωθήσει το νέο της προϊόν. Οι συγκεκριμένες δαπάνες δεν εντάσσονται στην επιστημονική και τεχνολογική έρευνα αλλά στις διαφημιστικές δαπάνες και από όπου θα εκπέσουν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

Ανακεφαλαιώνοντας, διαπιστώθηκε ότι ο όρος παροχή σε είδος εισήχθη για πρώτη φορά το 2013, με το άρθρο 13 του νόμου 4172/2013 [1] και αφορά τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλει ο εργοδότης στον εργαζόμενο, σε συγγενικά του πρόσωπα και σε μετόχους ή εταίρους. Με το παραπάνω άρθρο, ορίστηκε ο γενικός κανόνας που περιλαμβάνει έξι κατηγορίες αρκεί να πληρείται το κριτήριο των 300 ευρώ για να θεωρηθεί μισθός, καθώς και τις τέσσερις βασικές κατηγορίες που αφορούν την παροχή εταιρικού αυτοκινήτου, δικαιωμάτων προαίρεσης, δανείων και προκαταβολή μισθού και κατοικίας, στις οποίες δεν λαμβάνεται υπ' όψιν τον όριο των 300 ευρώ.

Οι κατηγορίες που περιλαμβάνει ο γενικός κανόνας είναι οι δωροεπιταγές, οι διατακτικές, οι εταιρικές πιστωτικές κάρτες, οι εκπτώσεις ή οι δωρεάν παροχές από επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, οι πληρωμές φροντιστηρίων, παιδικών σταθμών, διδάκτρων, συνδρομών, ιατρικών εξόδων και τέλος η παροχή κινητού τηλεφώνου.

Με δεδομένα τα παραπάνω, για την παραχώρηση εταιρικού οχήματος, η αξία της υπολογίζεται βάση την ΛΤΠΦ και την παλαιότητα του. Όσον αφορά την καταβολή χρηματικού ποσού από τον εργοδότη, εάν αυτή ξεπερνάει το ποσό των τριών μηνών, τότε θεωρείται δάνειο, διαφορετικά είναι προκαταβολή μισθού. Επίσης, στην περίπτωση του οφέλους που λαμβάνει ο δικαιούχος από τα δικαιώματα προαίρεσης – απόκτησης μετοχών, αυτό προκύπτει από την τιμή κλεισίματος της μετοχής στο χρηματιστήριο και της αγοράς του δικαιώματος σε χαμηλότερη τιμή. Επισημαίνεται ότι, καθοριστικός παράγοντας για τον υπολογισμό του κέρδους είναι η ημερομηνία μεταβίβασης να συμπίπτει με την ημερομηνία άσκησης ή να είναι μεταγενέστερης αυτής. Τέλος, η αξία της παραχώρησης κατοικίας, αν η κατοικία βρίσκεται στην ιδιοκτησία της εταιρίας, υπολογίζεται με βάση την αντικειμενική αξία, διαφορετικά υπολογίζεται με το ύψος του μισθώματος.

Από το δεύτερο μέρος της εργασίας, που αναφέρεται στις εκπιπόμενες δαπάνες, παρατηρούνται τέσσερις προϋποθέσεις. Αναλυτικότερα, οι δαπάνες είναι απαραίτητο να πραγματοποιούνται για το συμφέρον της επιχείρησης, να αφορούν πραγματικές συναλλαγές, η αξία τους να είναι ακριβής, να εγγράφονται στα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης, καθώς και να επιβεβαιώνονται από τα κατάλληλα δικαιολογητικά. Ειδικότερα, στις βασικότερες κατηγορίες περιλαμβάνονται οι μισθοί, οι οποίοι εκπίπτουν ανεξάρτητα αν έχουν καταβληθεί ή όχι, ενώ όσον αφορά τις ασφαλιστικές εισφορές εκπίπτουν μόνο όταν καταβληθούν. Επίσης, δαπάνες οι οποίες αφορούν τέλη (διαφημιστικό τέλος, τέλη κυκλοφορίας, ΕΝΦΙΑ κ.λπ.) παρατηρήθηκε ότι εκπίπτουν στο σύνολό τους. Ακόμα, διαπιστώθηκε ότι εκπίπτουν οι δαπάνες που αφορούν πολιτιστικές χορηγίες, δωρεές, παροχές κοινωνικού χαρακτήρα, καθώς και όσες δαπάνες γίνονται στο πλαίσιο εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, διότι πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης. Επιπλέον, όσες δαπάνες διενεργούνται για την καταβολή μισθωμάτων που αφορούν είτε δικαιώματα (franchising), είτε ακίνητα, εξοπλισμός κ.α. (leasing), εκπίπτουν. Επιπροσθέτως, σε περίπτωση που προκύψουν ζημιές, αναγνωρίζονται, εφόσον δημιουργούνται από εκχώρηση απαιτήσεων (factoring), από εκκαθάριση εταιρίας ή μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου, από εκκαθάριση αλλοδαπής εταιρίας, από επιστροφή ή ακύρωση μέρους μετοχών Α.Ε. και τέλος από μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων. Αξίζει να σημειωθεί ότι όσες εταιρίες έχουν την έδρα τους στην αλλοδαπή διαπιστώθηκε ότι

σημαντικό ρόλο για την έκπτωση των δαπανών, είναι η σύμβαση που έχει συνάψει η Ελλάδα με την εκάστοτε χώρα. Επίσης, χρειάζεται να αναφερθεί ότι στην κατηγορία «έκπτωση ή μη δαπανών καλόπιστου λήπτη», όπου ο λήπτης δεν φέρει γνώση αν η συναλλαγή είναι πραγματική, τότε χαρακτηρίζεται ως καλόπιστος λήπτης και δύναται να εκπέσει την συγκεκριμένη δαπάνη. Τέλος, για τις δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας αυτές εκπίπτουν φορολογικά εξ' ολοκλήρου ενώ εξωλογιστικά το 30% αυτών. Και στις δυο περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται οι αποσβέσεις του εξοπλισμού που χρησιμοποιήθηκε ενώ τυχόν επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις αφαιρούνται.

Έπειτα από την μελέτη των νόμων και την εκπόνηση της εργασίας προέκυψαν κάποια ερωτήματα, όσον αφορά την παροχή σε είδος και αποσαφηνίστηκαν κάποια δεδομένα από τις εκπιπόμενες επιχειρηματικές δαπάνες.

Για ποιο λόγο το κράτος εισήγαγε την παροχή σε είδος;

Ένας ενδεχόμενος λόγος που το κράτος εισήγαγε την παροχή σε είδος είναι να προσπαθήσει να αντιμετωπίσει τις περιπτώσεις απόκρυψης εισοδήματος. Δηλαδή εάν ένας εργαζόμενος δηλώνει ότι παίρνει λιγότερα χρήματα από αυτά που του καταβάλει ο εργοδότης στην τράπεζα για διάστημα άνω των τριών μηνών τότε το κράτος θεωρεί ότι πραγματοποιείται προκαταβολή μισθού ως παροχή σε είδος και επομένως θα φορολογήσει τον εργαζόμενο. Συμπερασματικά, λοιπόν, το κράτος με τον ένα ή τον άλλο τρόπο θα φορολογήσει τον εργοδότη ή τον εργαζόμενο. Ακόμα, μια υπόθεση είναι ότι το κράτος θεωρεί ως παροχή σε είδος τα πιθανά έξοδα του εργαζόμενου που φαίνεται ότι πληρώνει ο εργοδότης για να αναγνωρίζει περισσότερες δαπάνες η επιχείρηση.

Πώς η παροχή σε είδος βοηθάει τους εργαζόμενους;

Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου ο εργαζόμενος δεν μπορούσε να μεταβεί εύκολα στον χώρο εργασίας του λόγω δύσκολης πρόσβασης στα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς ή λόγω έλλειψης μεταφορικού μέσου, η νομοθέτηση της παροχής σε είδος έδωσε λύση σε αυτό το πρόβλημα, παρέχοντας η εκάστοτε επιχείρηση όχημα της κατοχής της ή μισθωμένο από αυτήν. Επίσης, το ίδιο ισχύει για τις περιπτώσεις παραχώρησης κατοικίας, όπου η επιχείρηση προκειμένου να διευκολύνει κάποιον εργαζόμενο, που ενδεχομένως η κύρια κατοικία του να είναι απομακρυσμένη από τις εγκαταστάσεις της εταιρίας ή η μετακίνησή του δύσβατη σε αυτήν, του παραχωρεί κατοικία, μισθωμένη ή δικής της ιδιοκτησίας. Ακόμα, ο εργαζόμενος μπορεί να επωφεληθεί από την παροχή σε είδος έχοντας την δυνατότητα να ζητήσει από τον εργοδότη προκαταβολή μισθού ή δάνειο με επιτόκιο μικρότερο από αυτό της αγοράς.

Πώς η παροχή σε είδος ωφελεί την επιχείρηση;

Από την παροχή σε είδος που πραγματοποιεί η επιχείρηση στους εργαζόμενους της επωφελείται διότι μπορεί να εκπίπτει την αγοραία αξία της εκάστοτε παροχής όπως αυτή υπολογίζεται σε κάθε περίπτωση, μειώνοντας έτσι τα ακαθάριστα έσοδά της. Επίσης, σε περίοδο χαμηλής ρευστότητας, όπου η επιχείρηση αδυνατεί να καταβάλει ολόκληρο το ποσό της μισθοδοσίας τότε μπορεί να δίδει μέρος του μισθού παρέχοντας ταυτόχρονα όχημα, κατοικία κ.α.

Πού αποσκοπούν οι εκπιπτόμενες επιχειρηματικές δαπάνες;

Το κράτος μέσω των εκπιπτόμενων επιχειρηματικών δαπανών έχει την δυνατότητα να κρίνει αν κάθε επιχείρηση εκπίπτει ορθά τις όποιες δαπάνες μπορεί να έχει διαχωρίζοντας όσες είναι προς το συμφέρον της επιχείρησης και αφορούν την δραστηριότητα της με εκείνες που δεν συνδέονται με αυτήν.

Πώς η παροχή σε είδος συνδέεται με τις εκπιπτόμενες δαπάνες;

Μια πρώτη σκέψη σύνδεσης της παροχής σε είδος με τις εκπιπτόμενες δαπάνες είναι ότι οι παροχές που λαμβάνει ο εργαζόμενος θεωρούνται έξοδα μισθοδοσίας για την επιχείρηση τα οποία εκπίπτουν, διότι πραγματοποιούνται προς το συμφέρον της επιχείρησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Stock options:

Τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών (stock options) είναι ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο που αντιπροσωπεύει το δικαίωμα αγοράς (call option) ή πώλησης (put option) ενός ορισμένου περιουσιακού στοιχείου, π.χ., μετοχών μίας εταιρείας, σε ορισμένη τιμή κατά τη διάρκεια μιας προκαθορισμένης περιόδου, ανεξάρτητα από την εξέλιξη της χρηματιστηριακής τιμής του εν λόγω περιουσιακού στοιχείου. Ο κάτοχος του δικαιώματος προαίρεσης έχει το δικαίωμα να αποφασίσει αν επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμά του ή όχι. Αν δεν ασκηθεί το δικαίωμα προαίρεσης εντός του συμφωνημένου χρόνου, τότε αυτό καθίσταται ανίσχυρο. Στην περίπτωση των δικαιωμάτων προαίρεσης αμερικανικού τύπου (American style options), ο κάτοχος του δικαιώματος προαίρεσης μπορεί να αποφασίσει να ασκήσει το δικαίωμά του ανά πάσα στιγμή εντός της προκαθορισμένης περιόδου. Στην περίπτωση των δικαιωμάτων προαίρεσης ευρωπαϊκού τύπου (European style options), ο κάτοχος του δικαιώματος πρέπει να περιμένει τη λήξη της περιόδου πριν μπορέσει να αποφασίσει αν θα το ασκήσει ή όχι.

2. Σύστημα Άυλων Τίτλων:

Το Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ) είναι ένα μηχανογραφημένο σύστημα λογιστικών εγγραφών που διαχειρίζεται από το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών (ΚΑΑ).

3. Κλίμακα φορολογίας για μισθωτή εργασία, συντάξεις και επιχειρηματική δραστηριότητα.

Πίνακας 1^{ος}

Εισόδημα (Μισθοί, συντάξεις, επιχ. δραστ.)	Φορολογικός συντελεστής
0 - 20.000	22%
20.001 – 30.000	29%
30.0001 – 40.000	37%
40.001 -	45%

4. Κλίμακα φορολογίας Φ.Π.

Πίνακας 2^{ος}

Κατηγορία εισοδήματος	Ποσοστό φορολόγησης
Μερίσματα	15%
Τόκοι	15%
Δικαιώματα	20%
Εισόδημα από ακίνητα	0€ – 12.000 € -> 15% 12.001€ – 35.000€ -> 35% 35.000€+ -> 45%

5. Leasing.

Η Χρηματοδοτική Μίσθωση (Leasing) είναι μία συμφωνία βάσει της οποίας η Εταιρεία Χρηματοδοτικής Μίσθωσης, διατηρώντας την ιδιοκτησία ενός περιουσιακού στοιχείου, παραχωρεί τη χρήση του στο Μισθωτή – Πελάτη για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο έναντι καταβολής μισθωμάτων.

6. Franchising.

Η τεχνική της υιοθέτησης και χρήσης ενός επιτυχημένου επιχειρηματικού μοντέλου και η επονομασία κάποιου άλλου έναντι ενός αντιτίμου. Είναι το σύνολο των δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας που αφορούν εμπορικά σήματα και επωνυμίες, πινακίδες καταστημάτων, πρότυπα χρήσεως, σχέδια, δικαιώματα αντιγραφής τεχνογνωσίας ή διπλώματα ευρεσιτεχνίας προς εκμετάλλευση με σκοπό την μεταπώληση προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών σε τελικούς χρήστες.

7. Factoring.

Η Σύναψη σύμβασης μεταξύ του πράκτορα (εταιρεία ή τραπεζική μονάδα Factoring) και του προμηθευτή, βάσει της οποίας ο προμηθευτής (εκχωρητής) εκχωρεί στον πράκτορα τις απαιτήσεις του έναντι των πελατών (οφειλετών) του.

8. Συντελεστές αποσβέσεων ανά κατηγορία παγίων.

Πίνακας 3^{ος}

Κατηγορία ενεργητικού επιχείρησης	Συντελεστής ετήσιας φορολογικής απόσβεσης
Κτίρια, κατασκευές, εγκαταστάσεις, βιομηχανικές & ειδικές εγκαταστάσεις, μη κτιριακές εγκαταστάσεις, αποθήκες & σταθμοί περιλαμβανομένων και των παραρτημάτων (και ειδικών οχημάτων φορτοεκφόρτωσης).	4%
Εδαφικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται σε εξόρυξη και λατομεία εκτός αν χρησιμοποιούνται για τις υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	5%
Μ.Μ.Μ. περιλαμβανομένων αεροσκαφών, σιδηροδρομικών συρμών, πλοίων και σκαφών	5%
Μηχανήματα, εξοπλισμός εκτός Η/Υ και λογισμικού	10%
Μέσα μεταφοράς ατόμων	16%
Μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων	12%
Άυλα στοιχεία, δικαιώματα και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	10%
Εξοπλισμός Η/Υ κύριος και περιφερειακός και λογισμικό	20%

Λοιπά πάγια στοιχεία της επιχείρησης	10%
Εξοπλισμός και όργανα που χρησιμοποιούνται για της ανάγκες εκτέλεσης επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας	40%

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Νόμος 4172/2013: www.hfsf.gr/files/legal/21.L4172am17.pdf
2. ΠΟΛ. 1072/31.3.2015: www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20624
3. Νόμος 2238/1994: www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/1994/2238
4. ΠΟΛ. 1219/6.10.2014: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19644>
5. Ερμηνευτική εγκύκλιος της ΠΟΛ. 1219/2014:
<https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/20658>
6. ΠΟΛ. 1034/30.1.2014: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/18192>
7. Νόμος 4389/2016: <http://elib.aade.gr/elib/view?d=/gr/act/2016/4389>
8. ΠΟΛ. 1045/24.3.2017: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/25861>

9. Νόμος 4446/2016: <http://www.publicrevenue.gr/elib/view?d=/gr/act/2016/4446>
10. ΔΕΕΦ Β 1182799 ΕΞ 7.12.2016:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/26880>
11. Νόμος 3756/2009: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=51AB1B15DB0E6B88.1D031AE53&version=2009/03/31>
12. MStR (Stock Options):
http://griechenland.ahk.de/uploads/media/20150429_MStR_Stock_options_2.pdf
13. ΠΟΛ. 1071/31.3.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20614>
14. ΔΕΑΦ Β 1068191 ΕΞ 24.06.2016: <https://www.forin.gr/articles/article/17752/deaf-b-1068191-eks-2016>
15. ΠΟΛ. 1113/2.6.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/21009>
16. ΠΟΛ. 1094/30.06.2016: <https://www.taxlive.gr/%CF%80%CE%BF%CE%BB-109430-06-2016/>
17. ΔΕΑΦΑ 106780 ΕΞ 2015/11.5.2015:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20844>
18. ΔΕΑΦΒ 1121357 ΕΞ 2015/14.9.2015:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/21901>
19. ΠΟΛ 1041/4.2.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20375>
20. ΠΟΛ 1116/10.6.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/21056>
21. ΔΕΑΦΑ 1134898 ΕΞ 16.09.2016:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24517>
22. ΔΕΑΦ Β 1027291 ΕΞ 2016/17.02.2016:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/22953>
23. ΠΟΛ. 1055/26.4.2016: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/23534>
24. ΠΟΛ. 1111/18.7.2016: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24206>
25. Νόμος 1665/1986 ΔΕΑΦ Β 1087176 ΕΞ 2015/25.6.2015:
<https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/21187>
26. ΠΟΛ. 1073/31.3.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20625>
27. ΠΟΛ. 1103/11.5.2015: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/20835>
28. Απόφαση 1151/2012 ΣτΕ: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/16358>
29. Απόφαση 2033/2012 ΣτΕ: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/16358>
30. ΠΟΛ. 1024/13.2.2018: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/28156>
31. ΣΑΔΦ: http://www.gsis.gr/gsis/info/gsis_site/ddos/b.html

32. ΠΟΛ. 1088/24.06.2016: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24009>
33. Νόμος 1939/1991: http://www.gsis.gr/gsis/export/sites/default/gsis_site/ddos/sadf/FEK_POLONIA.pdf
34. Νόμος 4387/12.5.2016: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=26E8D03BD3CDF000.1D031AEA53>
35. Νόμος 2328/1995: <https://www.e-forologia.gr/lawbank/document.aspx?digest=69DDE7ECD1219000.1D031AEA53>
36. ΠΟΛ. 1191/13.8.2014: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/19316>
37. Κ.Υ.Α. αριθμ. 109343/Ι2/2017: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/26583>
38. ΠΟΛ.1210/2017: <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/27737>
39. Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων – Σταματόπουλος Δημήτρης, Καραβοκύρης Αντώνης – Εκδόσεις Σταματόπουλος, Αθήνα 2017.
40. Φορολογική Λογιστική ΙΙ – Γκίνογλου Δημήτρης – Εκδόσεις Γκίνογλου, Θεσσαλονίκη 2014.
41. Λογιστική Εταιριών και Φορολογία Εισοδήματος – Καραγιώργος Θεοφάνης – Εκδόσεις ΑΦΟΙ Θ. Καραγιώργου Ο.Ε.
42. Φορολογία Κεφαλαίου – Κράτσης Αγαπητός – Εκδόσεις Κράτση, 2011.
43. Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος - Αναγνώστου Χρ. Ευθύμιος – Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών.